

ЖЕТА

ЧАСОПИС

10/158 грудень 2019

ЛВІВСЬКА АРХИЄПАРХІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

«Хто правду чинить - іде до світла»
(від Івана 3,21)

У Львові молитовно вшанували пам'ять Героїв Небесної сотні

21 листопада, у День гідності та свободи, на Меморіалі пам'яті героїв Небесної сотні у Львові відбулася екуменічна молитва. Очолив моління єпископ-помічник Львівської архієпархії УГКЦ Препосвящений владика Володимир.

«Сьогодні – свято Собору Архистратига Михаїла та всіх інших сил небесних безтілесних. І саме у це гроно вписуються імена наших новітніх сучасних героїв, зокрема героїв Небесної сотні. Хтось зауважив: а чому ми це свято не святкуємо влітку, коли є трохи тепліше? А саме вони нам дали шанс святкувати нашу незалежність і влітку збирати колосся з нашої землі, яке, зокрема, тут прикрашає цей монумент. Саме вони нам дарують можливість прийти сьогодні сюди. Я особливо дякую родинам, тим найріднішим людям тих наших новітніх героїв. Але ми ще є на землі, ходимо стежками землі і маємо також шанс бути ангелами для інших людей», – підкреслив Препосвящений владика Володимир.

Владика-номінат о. Степан Сус у своєму слові звернув увагу: «Завдяки Революції гідності ми зрозуміли, що здатні в цьому житті щось змінювати. Не лише для того, щоб розвалити минуле, але щоб дати собі зрозуміти: я можу в цьому житті щось змінити! Передусім ми можемо змінити себе, свої думки, усвідомити те, що Європа, євроінтеграція починається з моєї голови, з мого серця, з вміння правильно мислити, сприймати життя довкола. Вдивляючись в обличчя героїв Небесної сотні, ми

чуємо ці слова: «Ти все ще можеш, ти можеш будувати країну, можеш бути іншим, не таким, як колись, ти можеш щось змінити у цьому світі». А друге слово, яке для мене також зародилося на Майдані – це якість. Ми побачили, що в цій країні можуть бути якісні речі. Справжні стосунки, добре медичне обслуговування. Ми знаємо, що на Майдані зародився дуже серйозний волонтерський рух. І волонтери безкоштовно робили все. Вони замінили навіть багато державних структур, які в той час перестали працювати. Ми тоді якось змогли все по-іншому будувати, і в наших стосунках зародилася якість, пропала «показуха». Маємо пам'ятати цих два слова – «ти можеш», нашу здатність і якість, яких потребує наша країна і сьогодні. Я думаю, що кожен, живучи все своє життя, має цей дух Революції гідності, здатності й уміння до змін берегти у своєму серці», – підкреслив він.

Під час молитви поіменно згадали кожного героя і поклали квіти перед Меморіалом.

До молитви долучилися родини героїв, військові, школярі, студенти, міський голова Львова Андрій Садовий та заступник міського голови з питань розвитку Андрій Москаленко, а також представники обласної влади.

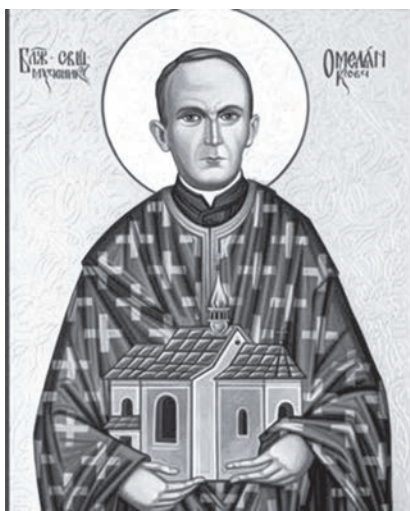
Вранці на Личаківському цвинтарі також відбулася екуменічна панахида.

За матеріалами Прес-служби Секретаріату Синоду Єпископів УГКЦ

Уперше в Україні виконали акафіст до блаженного священномученика Омеляна Ковча

У неділю, 24 листопада, у Львівському архикатедральному соборі святого Юра відбулося прем'єрне виконання акафісту до блаженного священномученика Омеляна Ковча. Моління очолив Митрополит Львівський Ігор спільно з духовенством.

Акафіст виконувала Заслужена академічна капела України «Трембіта» (диригент-постановник – Сергій Якобчук). Автором музики до акафісту стала контемплятивна редемптористка і композитор с. Марія Слєпченко.

– З ініціативи пана Михайла Перуна я написала музику до акафісту на текст о. Назарія Заторського. Він надіслав мені цей текст десь у 2015 році, і я згодилася. На той час я ще жила в Польщі – ми тоді монастиря в Україні ще не відкрили. І ця музика мені легко зродилася. Десь чи тиждень працювала, чи два. Я була вже ознайомена на той момент із постаттю о. Омеляна Ковча. Вважаю, що ми вповні ще не усвідомлюємо величчя цього блаженного священномученика. Це як у Польщі святий Максиміліан Кольбе. Ми маємо такого Кольбе в себе, однак українці дуже мало знають про цього свого героя. Тому я дуже хотіла якнайкраще подати його, щоб про нього люди дізналися, – наголосила композиторка.

Автор проекту Михайло Перун, директор Фундації «Андрей», розповів про те, як виникла ця ініціатива.

– Уже багато років я, що заснував серію «Духовна музика України» при Фундації «Андрей», співпрацюю з о. Назарієм Заторським, автором текстів до попередніх проєктів, які ми реалізували. Це акафісти до Теревовлянської ікони Божої Матері та акафіст до Самбірської ікони Божої Матері. І цього року ми вшануємо 135 років від дня народження та 75 років від дня мученицької смерті блаженного Омеляна Ковча. Саме тому о. Назарій, який зараз готує свою докторську дисертацію, розпочав працювати. Щоразу ми шукаємо композитора, який напише музику. Цього разу ми зупинилися на с. Марії Слєпченко, яка є випускницею Львівської національної музичної академії імені Лисенка. Вона охоче погодилася написати музику, яка була б і для літургійного вжитку, тобто щоб могла виконуватися у храмі, – підкреслив пан Михайло.

За матеріалами: «Духовна велич Львова»

Храмовий празник храму Архистратига Михаїла в Національній академії Сухопутних військ

21 листопада у храмі Архистратига Михаїла Національної академії Сухопутних військ ім. Петра Сагайдачного у Львові відбулися святкування за нагоди престольного празника. Святкову Літургію очолив о. Степан Сус спільно з настоятелем храму о. Андрієм Хомишином та отцями-капеланами Львівської архієпархії о. Тарасом Михальчуком, о. Андрієм Сіданичем, о. Богданом Куликом, о. Юрієм Балухом, о. Тарасом Свищем, о. Мироном Горбовим та дияконом Олегом Кришталем.

У своїй проповіді отець Степан пригадав про те, що у кожного з нас є наш особистий ангел-хоронитель. Люди, які є нашими ближніми, які нам допомагають, які моляться за нас, також є нашими ангелами-хоронителями і без їхньої підтримки нам ніколи б не вдалося бути тими, ким ми є сьогодні. За них ми повинні бути вдячні Господеві та не боятися бути ангелом-хоронителем для наших ближніх.

На завершення Літургії начальник Національної академії генерал-лейтенант Павло Ткачук від імені міністра оборони України Андрія Загороднюка вручив відзнаку «За сприяння Збройним силам України» отцю Степанові Сусу. Генерал-лейтенант також висловив вдячність отцю Степану за ревну працю у Національній академії Сухопутних військ, у якій отець служить ще з 2001 року, та побажав успіхів у майбутньому архиєрейському служінні.

За матеріалами: Капеланство.info

Капелани Львівської архієпархії зустрілися на реколекціях

24-26 листопада в монастирі Преображення Господнього сестер Чину святого Василя Великого в с. Береги Львівської області відбулися реколекції для капеланів Львівської архієпархії УГКЦ. Учасниками днів духовної віднови були священники, диякони та працівники військового, студентського, сирітського та в'язничного капеланства.

Проводив цьогорічні реколекційні науки для капеланів голова Центру військового капеланства та настоятель Гарнізонного храму святих апостолів Петра і Павла у Львові отець Степан Сус.

Західне бюро «Живого ТБ» за матеріалами: kapelanstvo.info

У Львові молитовно вшанували пам'ять жертв Голодоморів

23 листопада на проспекті Свободи у Львові хвилиною мовчання, екуменічною панахидою, а також запаленням лампадок вшанували пам'ять жертв Голодоморів.

– У ці листопадові дні мене супроводжує символ колосків, – поділилися своїми роздумами єпископ-помічник Львівської архієпархії УГКЦ Преосвященний владика Володимир. – 12 листопада у резиденції Віденських архієпископів була відкрита пам'ятна таблиця за жертвами Голодоморів, зокрема тут, в Україні. І на згадку усім давали невеликий мішечок пшениці. У четвер ми звершували моління біля Меморіалу героїв Небесної сотні. І там є такий гарний символ: є колоски з нашого збіжжя, з нашого зерна, – хтось їх приніс. І я собі подумав: ці герої також віддали своє життя за те, щоб ми сьогодні мали що їсти, щоб ми не мали сучасного голодомору. Вони не можуть померти, бо сьогодні прийшли ми, які про них пам'ятаємо, прийшли ми, які запалюємо свічки, бо світло не може залишатися прикритим, як сьогодні на святій Літургії ми читали у євангельському слові Луки. Ми свідчимо, ми пам'ятаємо, ми дякуємо, – наголосив владика.

До моління долучилися також митрополит Львівський і Сокальський ПЦУ владика Димитрій, номінований на єпископа УГКЦ о. Степан Сус, а також численне духовенство усіх конфесій.

Участь у вшануванні пам'яті жертв голодоморів взяли представники міської та обласної влади, а також активна громадськість. Кожен присутній запалив лампадку.

По цьому відбулося покладання квітів та лампадок до Пам'ятного знаку жертвам Голодомору та політичних репресій на проспекті Чорновола.

«Духовна велич Львова»

Яворів вшанував 30-річчя виходу УГКЦ із підпілля і 75-ту річницю відходу у вічність митрополита Андрея Шептицького

10 листопада в місті Яворові відбулася духовно-мистецька програма «Через страсті до воскресіння», приурочена до 30-ї річниці виходу Української Греко-Католицької Церкви з підпілля та 75-річчя відходу у вічність праведного митрополита Андрея Шептицького. У духовному заході, що відбувся в районному Народному домі «Сокіл» міста Яворова, взяли участь духовенство, представники громади, народний депутат України Павло Бакунець, заступник голови Яворівської районної ради Володимир Мацелюх.

Розпочалася духовно-мистецька програма зі спільної молитви, яку очолив о. Степан Кобасяр, декан Яворівський, на прославу праведного митрополита Андрея Шептицького, кошик квітів і лампадки до пам'ятника якому урочисто віднесла молодь.

Зі вступним словом про праведного митрополита Андрея та підпілля УГКЦ виступив відомий на Яворівщині історик, краєзнавець Роман Кураш.

Духовно-мистецьку програму оздобили своїм професійним співом солісти, хор та камерний оркестр Заслуженої академічної капели України «Трембіта» (диригент Володимир Вівчарик, ведуча – заслужений працівник культури України Марія Христинич). Програму візуально доповнювала відеоінсталяція, яку уклав Святослав Козак. Автор проекту – Михайло Перун, директор Фондації «Андрей».

Організаторами виступили Яворівський деканат Львівської архієпархії УГКЦ, Яворівська міська рада та Фондація «Андрей».

За матеріалами прес-служби Фондації «Андрей»

З головою Львівської ОДА обговорено питання проведення у Львові Патріаршого Собору

25 листопада у Львові відбулася зустріч Отця і Глави Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Святослава з головою Львівської ОДА Маркіяном Мальським. Центральною темою зустрічі стало питання проведення у серпні 2020 року у Львові Патріаршого Собору: «Еміграція, поселення і глобальна єдність Української Греко-Католицької Церкви».

Важливе місце в межах Собору присвятять Світовому конгресу українців, адже, як додав Блаженніший Святослав, одним із завдань заходу буде знайомство між собою представників діаспори.

У свою чергу, очільник області запевнив гостей у підтримці заходу. Зокрема, сторони обговорили питання промоції, логістики, участі у заході представників дипломатичних відомств, презентацію в межах заходу регіонального розвитку та інші.

У зустрічі з очільником Львівської ОДА взяли участь владика Володимир, єпископ-помічник Львівської архієпархії, о. Роман Шафран, секретар VII сесії Патріаршого Собору, та о. Олег Олекса, особистий секретар Глави УГКЦ.

Зазначимо, що VII сесія Патріаршого Собору відбудеться 26-29 серпня 2020 року. Гасло Собору – «Церква є завжди і всюди з тобою». Собор проведуть у стінах Львівської духовної семінарії Святого Духа. Загалом очікують приблизно три сотні делегатів з усього світу. Перед Собором кожна єпархія проведе свій єпархіальний собор.

Додамо, що Патріарший Собор проводять кожні п'ять років. Синод УГКЦ сподівається, що VII сесія Патріаршого Собору стане інструментом, який допоможе сформулювати стратегію Церкви на наступне десятиріччя.

Департамент інформації УГКЦ

Священик Львівської архієпархії УГКЦ став професором богослов'я Віденського університету

У жовтні о. д-р Томас Марк Немет, священник Львівської архієпархії УГКЦ, став професором богослов'я Східних Церков католицького богословського факультету Віденського університету. Ця подія є знаковою для Львівської архієпархії.

Томас Марк Немет народився 1974 року у Відні. У 1992-1999 рр. студіював католицьке богослов'я та право у Віденському університеті, де в 2003 році здобув ступінь доктора права, а в 2004 році – доктора богослов'я. У 2013 році здобув у Віденському університеті габілітацію в галузі богослов'я та історії Східних Церков.

У 2005-2019 рр. – приват-доцент історії Східних Церков та екуменічного богослов'я Католицького богословського факультету Вюрцбурзького університету, з 2009-го – також директор Інституту Східних Церков при цьому ж університеті.

У 2014 році одержав дяконське, а в 2017 му – ієрейське рукоположення. З 2012 року – член робочої групи щодо опрацювання партикулярного права УГКЦ, з 2019 року – співголова православно-східно-католицької групи (Orthodox-Eastern Catholic Dialogue Group).

У 2019 році опублікував книгу «Православна Церква на Буковині та Йозеф фон Чижман. За лаштунками віденської церковної політики».

Наукові зацікавлення:

- історія Східних Церков в Австро-Угорській імперії та в центрально-східній Європі;

- історія Церков і церковне право в Україні;

- розуміння поняття церковної традиції;

- Літургія та мистецтво візантійських Церков;

- богослов'я та право Східних Католицьких Церков.

Джерело: okk-ktf.univie.ac.at

Отець Степан Сус призначений єпископом Курії Верховного Архиепископа УГКЦ

15 листопада у Ватикані повідомлено про те, що Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, отримавши попередню згоду від Папи, здійснив канонічне обрання отця Степана Суса, священника Львівської архієпархії УГКЦ, єпископом Курії Києво-Галицького Верховного Архиепископства. Йому надано титулярний осідок Зіґріса.

Архиерейська хіротонія отця Степана Суса відбудеться 12 січня 2020 року у Патріаршому соборі Воскресіння у Києві. Початок Божественної Літургії – об 11.00.

Літургію очолить Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав, головний святий. Співсвятителями будуть владика Ігор, Архиепископ і Митрополит Львівський УГКЦ, та владика Павло, єпарх Стемфордський.

Священик, якому в жовтні 2019 року виповнилося 38 років, стане наймолодшим католицьким єпископом у світі.

Біографія

Народився 7 жовтня 1981 року у Львові, в сім'ї Ярослава та Оксани з родини Боднар. Дитинство провів у селі Чишки Пустомитівського району Львівської області.

У 1988-1996 рр. навчався у Чишківській середній школі.

У 1996 році вступив на навчання до Бучацького історико-філософського ліцею імені святого Йосафата Чину святого Василя Великого (сьогодні – Колегіум святого Йосафата), який закінчив у 1999 році.

Протягом 1999-2006 рр. навчався у Львівській духовній семінарії Святого Духа УГКЦ та Українському католицькому університеті.

У 2009-2010 рр. навчався у Львівському національному університеті імені Івана Франка, захистив наукову працю на тему «Людина в контексті міжособистісної комунікації: Дітріх фон Гільдебрант та Еммануель Левінас», магістр філософії.

У 2014-2015 рр. навчався у Люблінському католицькому університеті, де захистив наукову працю на тему: «Військове капеланство у світлі Другого Ватиканського Собору», магістр богослов'я.

У 2015-2017 рр. навчався на ліцензійській програмі Українського католицького університету з пасторального богослов'я.

30 червня 2006 року Архиепископом і Митрополитом Львівським Ігорем (Возняком) був рукоположений у сан священника в архикафедральному соборі святого Юра у Львові. Того ж року призначений військовим капеланом Національної академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного та синкелом Львівської архієпархії УГКЦ у справах капеланства: військових, студентів, дітей-сиріт, в'язнів.

З 2011 року – настоятель Гарнізонного храму святих апостолів Петра і Павла Львівської архієпархії УГКЦ.

У листопаді 2008 року нагороджений орденом Національної академії Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного «За заслуги перед ЗСУ»; у липні 2015 року нагороджений державним орденом «За заслуги» III ступеня.

Володіє українською, англійською, польською, російською, французькою мовами.

Зречення владики Івана Бури з уряду єпископа-помічника Філадельфійської архієпархії

15 листопада Святіший Отець Папа Франциск прийняв зречення владики Івана Бури – єпископа-помічника української католицької архієпархії Філадельфії (США).

Владика Іван Бура, який у червні цього року досяг канонічно визначеного віку для відходу на емеритуру, подав прохання про свою відставку згідно з каноном 210 Кодексу канонів Східних Церков.

Архиепископ української католицької архієпархії Філадельфії та митрополит для українців-католиків у Сполучених Штатах Борис Гудзяк зазначив, що єпископ Іван є доброю і великодушною людиною, служив Богові, Церкві і спільноті з посвятою як священник та єпископ. Впродовж життя, яке почалося у великій небезпеці та труднощах, він завжди залишався вірним. В мої перші місяці служіння, відзначив архієпископ, єпископ Іван дуже допоміг мені у зрозумінні пасторальної історії та сучасних проблем, що стоять перед архієпархією. Сьогодні я разом з єпископом-помічником Андрієм Рабієм, нашим духовенством, монашеством та вірними молимося, щоб Господь дарував владіці Іванові міцне здоров'я та довголіття на відпочинку, у цьому новому періоді його життя.

Єпископом-помічником Філадельфійської архієпархії владика Іван, за рекомендацією Синоду Єпископів УГКЦ, був призначений Папою Венедиктом XVI 3 січня 2006 року. Хіротонізований на єпископа Блаженнішим кардиналом Любомиром (Гузаром) 21 лютого 2006 року в українській католицькій катедрі Непорочного Зачаття в Філадельфії. Співсвятителями були архієпископ Стефан Сорока з Філадельфії та єпископ Михайло Кучмяк, ЧНІ, з Великої Британії.

29 липня 2009 року владика Іван був іменований апостольським адміністратором єпархії св. Йосафата в Пармі, де служив до 2014 року, до призначення в цю єпархію єпископа Богдана.

Прес-служба Філадельфійської архієпархії

Перша церемонія нагородження журналістів «Благовісник Слова»

21 листопада з благословення владики Йосифа Міляна, єпископа-помічника Київської архієпархії, вперше в її історії відбулася церемонія нагородження журналістів «Благовісник Слова». Таким чином цього дня було впроваджено церковну нагороду працівникові ЗМІ за професійні якості та моральні цінності. Лауреатом цьогорічної нагороди стала відома журналістка, ведуча теле- і радіопрограм Галина Бабій. Сама відзнака створена у вигляді статуетки ангела-благівісника, завданням якого є нести до людини добру новину.

У рамках заходу відбулася Архиерейська Божественна Літургія у Патріаршому соборі Воскресіння Христового УГКЦ у Києві. Участь у молитві взяли близько 300 людей, серед яких прес-секретарі архієпархій, єпархій та екзархатів Української Греко-Католицької Церкви, журналісти, а також редактори друкованих та електронних видань.

Нагороду журналістці вручив керівник прес-бюро Київської архієпархії УГКЦ протоієрей Андрій Боднар. У своєму слові він зазначив: «Пані Галина Бабій знає як дописувач журналу «Наш Собор», журналіст «Суспільного мовлення», «Радіо Воскресіння», відома в Україні і далеко за її межами. Вона своїми талантами гідно та чесно виконує місію сьогоденного журналіста, яка особливо не проста у добу дезінформації та фейків. Тому саме пані Галину цього року удостоєно цієї відзнакою», – зазначив о. Андрій.

Після спільної молитви запрошені зібралися на святковий сніданок. Захід продовжили «круглим столом» та конференцією, де обговорювали актуальні медіапитання сьогодення.

Прес-служба Київської архієпархії

Для Торонтської єпархії УГКЦ призначено апостольського адміністратора

9 листопада у Ватикані повідомлено про те, що Папа Франциск прийняв зречення з душпастирського уряду, подане владикою Стефаном Хмілярем, дотеперішнім єпархом Торонтським. Водночас Святіший Отець призначив апостольським адміністратором Торонтської єпархії владика Браяна Байду, єпарха Саскатунського.

Довідкова інформація

Українська католицька єпархія Торонто і Східної Канади (англ. Ukrainian Catholic Eparchy of Toronto and Eastern Canada) – це єпархія Української Греко-Католицької Церкви, яка входить до складу Вінніпезької митрополії в Канаді. Єпархія була заснована 3 листопада 1956 року, а її юрисдикція охоплює м. Торонто і всю східну Канаду. Владика Стефан, якому в травні наступного року виповниться 75 років, очолював цю єпархію від 2003 року

За матеріалами: Синод Єпископів УГКЦ

Уперше зустрілися представники монаших згромаджень Луцького екзархату

19 листопада у монастирі святого Василя Великого отців-василіян у Луцьку вперше в історії екзархату відбулася зустріч монашества УГКЦ Луцького екзархату. Участь у ній взяли отці-редемптористи з монастиря Блаженного Миколая Чернецького в Ковелі, отці-василіяни з монастиря святого Йосафата в Володимирі Волинській та монастиря в Луцьку, а також сестри Згромадження Божого Провидіння.

Луцький екзарх Йосафат Говера, який очолив з цієї нагоди Божественну Літургію, у своїй проповіді звернув увагу монашества на єдність із Христом та спільнотне життя сучасної богопосвяченої особи.

Вперше на зустрічі побувала заступник голови Патріаршої комісії монашества Української Греко-Католицької Церкви сестра Магдалина Витвицька, ЧСВВ, яка представила учасникам документи Церкви і постанови Синоду Єпископів УГКЦ щодо сучасного стану монашества, співпраці з єпископом, місійної діяльності та здійснення харизми чинів і згромаджень Української Греко-Католицької Церкви.

Довідка

Луцький екзархат УГКЦ створив Верховний Архієпископ Любомир кардинал Гузар на підставі рішення Синоду Єпископів УГКЦ. 15 січня 2008 року Римський архиєрей Венедикт XVI благословив створення Луцького екзархату та призначення екзархом о. Йосафата Говера.

Територія Луцького екзархату охоплює Волинську і Рівненську області, а осідок знаходиться в Луцьку. Катедрою екзарха Луцького є храм Різдва Пресвятої Богородиці в м. Луцьк.

Луцький екзархат входить до складу Києво-Галицької митрополії УГКЦ.

За матеріалами: osbm.lutsk.ua

Військові капелани Стрийської єпархії вдовоїлися нагород від військового керівництва

27 листопада відбувся урочистий парад військової частини А2847 (зенітно-ракетний Терехівський полк), яка дислокується в м. Стрию, після її повернення з зони ООС.

«Дорогі воїни, схилимо свої голови перед вами. Ми дякуємо вам за мужність, за те, що ви ціною свого життя даруєте мирне небо нашим дітям. Ми радіємо, що маємо таку велику Україну. Молимося за вас і зичимо вам здоров'я», – зазначив, вітаючи військових, протопресвітер Стрийського деканату о. Мирон Гринишин. Також священник передав слова вдячності та вітань від єпископів Стрийської єпархії.

Військове керівництво відзначило внесок духовенства Стрийської єпархії для солдатів в ООС і нагородило медаллю «За звитягу та вірність» пароха парафії Всіх святих українського народу м. Стрий о. Івана Барабаша та військового капелана о. Юрія Лешишина, а о. Михайло Кушнір був нагороджений медаллю «За гідність та патріотизм».

За матеріалами: Стрийська єпархія УГКЦ

У Коломиї збудують храм на честь блаженного священномученика Омеяна Ковча

24 листопада в Коломиї владика Василь Івасюк разом із духовенством єпархії, в присутності численних мешканців міста, звершив урочисте освячення хреста та території під будівництво храму, названого на честь блаженного священномученика Омеяна Ковча.

Звертаючись до вірних, єпископ відзначив: «Освячений хрест шануємо тому, що на ньому помер сам Ісус Христос, і, омивши його своєю Кров'ю, з ганебного дерева смерті перемінив на дерево спасіння. Люди прийшли сюди, тому що через хрест і мученика Омеяна Ковча хочуть бачити Бога».

Також владика Василь підкреслив, що Омеян Ковч був незвичайною людиною: «Його постать вражає. У концтабір він потрапив, бо безстрашно захищав євреїв, коли до них прийшло велике терпіння. Родина, близькі, митрополит УГКЦ Андрей Шептицький все робили для його визволення. Коли священник про це довідався, то звернувся до них, аби припинили всі ті старання, заявивши, що його місце – у концтаборі. Тут його покликання, тут він проводив душпастирську діяльність. Він порівняв концтабір із небом! Не всі священники, які були ув'язнені, так виявляли своє покликання. За своє жертвоне життя, ревне служіння Богу його називали «парохом Майданека». Тому вірю, що наша святиня, під опікою о. Омеяна Ковча, допоможе дітям і молоді бачити дію Бога у своєму житті».

Відтак до єпископа, священників та парафіян звернувся ініціатор будівництва, голова Комісії УГКЦ для сприяння єдності між християнами в Коломиїській єпархії о. Юрій Свищ. Він висловив сподівання на добрий початок великої справи і подякував присутнім, що так численно зібралися на освячення.

На завершення всі спільно помолитись акафіст до блаженного Омеяна Ковча.

За матеріалами: Коломиїська єпархія УГКЦ

Папа: Марнування продовольства – одна з причин голоду в світі

«Ми, що просимо в Господа дати нам наш щоденний хліб, мусимо покласти край культурі відходів. Марнування продовольства причиняється до голоду та до кліматичних змін» – таке повідомлення поширив Папа Франциск через Твіттер 11 листопада, щоби привернути увагу до конференції, організованої Папською академією наук на тему запобігання марнуванню та розтратам продовольства.

В днях 11 та 12 листопада в штаб-квартирі академії збираються експерти з усього світу, щоб обговорити можливі рішення для боротьби зі згаданим явищем. Проводячи такий захід, Святий Престол має намір ще раз підкреслити, що марнування їжі є не лише питанням, яке стосується моралі, але й породжує шкідливі наслідки для планети через надмірне виділення парникових газів, марнування води й ґрунтів, використовуваних для вирощування продовольства. Це, в свою чергу, відбивається на найубогіших верствах населення, працею яких легковажиться, а засоби утримання потрапляють під загрозу.

«Vatican News»

Гала-вечеря на підтримку здійснення мрій невиліковно хворих дітей

Шпиталь імені митрополита Андрея Шептицького провів гала-вечерю і благодійний концерт на підтримку проекту «Зіркова карета» для здійснення мрій невиліковно хворих дітей.

«Цей проект буде скерований на здійснення бажань дітей, час життя яких обмежений. Цей задум вкорінений в історії шпиталю ім. Шептицького, бо шпиталь вже понад два десятки років розвиває напрямок паліативної медицини. І дотепер ми скеровували нашу увагу на дорослих пацієнтів. Ми спочатку відкрили стаціонарне відділення, потім збільшувалася кількість паліативних ліжок. Сьогодні ми вперше торкаємося теми паліативної медицини саме дитячої, бо хочемо звернути увагу нашого суспільства на те, що відбувається з людиною наприкінці життя, які є її думки, емоції. Ми переконані в тому, що здійснення бажання – це певний знак до людини від батьків. Передісторія цього проекту пов'язана з багатьма особами і релігійними спільнотами», – розповів директор благодійного фонду «Шпиталь ім. Шептицького» отець-доктор Андрій Логін.

До благодійної вечери долучилися десятки людей з добрим серцем.

Окрім вечери, також відбувся концерт. У програмі були виступи гуртів «Мері», «Навігатор», «Franko Band», Соломії Чубай з гуртом «Джалаліта». Ведучою вечора була Соломія Вітвіцька. У коментарі виданню «Духовна велич Львова» пані Соломія наголосила на важливості добрих справ: «Я часто долучаюся до благодійних ініціатив, тому що це потрібно людям, які через стан здоров'я не можуть заробляти коштів. Наприклад, це маленькі діти, батьки яких не можуть фінансово їх підтримати. Насправді – це моя справа життя».

Про особливості проекту «Зіркова карета» розповіла його координатор Христина Келеман: «Переважно проект скерований на дітей, які перебувають у лікарнях, але також і на тих дітей, що перебувають вдома. Немає схеми, як відбуватиметься візд, але є конкретний алгоритм наших дій. Це робота психолога, який проговорить усі нюанси з родиною та дитиною, і те місце, куди дитина хоче поїхати; буде здійснена робота всієї команди (соціальний працівник, психолог і медик), яка супроводжуватиме дитину під час виконання бажання. Ми плануємо, що це будуть поїздки по Україні, але розглядаємо і можливість візду за кордон».

Запустити проект «Зіркова карета» планують на свято святого Миколая.

«Духовна велич Львова»

Перший кавалер ордена митрополита Андрея Шептицького

Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви Блаженніший Святослав вручив кардиналу Крістофу Шьонборну, архієпископу Відня, найвищу нагороду УГКЦ – орден митрополита Андрея Шептицького. Церемонія нагородження відбулася 12 листопада у Відні, у соборі святого Стефана, під час концерту-реквієму на спогад про жертв Голодомору і вшанування кардинала Теодора Інніцера.

За ініціативою священника УГКЦ Юрія Коласи (в минулому – співака капели «Дударик»), генерального вікарія ординаріату для вірних усіх Східних Католицьких Церков в Австрії, у м. Відень відбулися урочисті заходи зі вшанування жертв Голодомору в Україні 1932-1933 років, на які було запрошено капелу «Дударик» та солістку віденської опери Зоряну Кушплер.

Серед заходів було відкриття нововстановленої меморіальної дошки пам'яті жертв Голодомору та пам'яті архієпископа Віденського кардинала Теодора Інніцера, за ініціативою якого, зокрема, в жовтні 1933 року було засновано «Міжконфесійний і міжнародний комітет допомоги територіям Радянського Союзу, що постраждали від голоду». На вечорі-реквіємі в соборі святого Стефана Глава УГКЦ Блаженніший Святослав вручив орден Блаженнішого Андрея Шептицького примасу Австрії кардиналу Шьонборну. Ця нагорода була вручена вперше в історії УГКЦ. Нагородженню кардинала Крістофа Шьонборна передувало рішення Постійного Синоду УГКЦ «за невтомну прихильність до примирення між народами, за сприяння екуменічному та міжрелігійному діалогу і відносинам між Церквою і державою».

«Для мене дуже зворушливо, що вперше в історії УГКЦ орден митрополита Андрея Шептицького вручено саме мені. Я можу прийняти цю нагороду з таким розумінням, що тепер можу в духовний спосіб передати її моєму попереднику кардиналу Теодору Інніцеру – чоловікові, який мав відвагу говорити правду про Голодомор в Україні», – відзначив у своєму подячному слові кардинал Шьонборн.

За матеріалами Людмили Бурди та Департаменту інформації УГКЦ

У Брюховичах єпископи УГКЦ та РКЦ в Україні відбули щорічну братню зустріч

Цьогорічна зустріч відбувалася в реклекційному центрі «Світлиця» у Брюховичах, що поблизу Львова, після завершення спільних реклекцій для єпископів Римо-Католицької та Греко-Католицької Церков. Провідником духовних настанов цього разу був о. Джуліо Мікеліні – голова Богословського інституту в Ассізі, який також мав честь бути реклектантом для Святого Отця Франциска. Головна тема духовних наук – Преображення Христове.

«Сьогодні, як ніколи, потрібно переосмислити місію Церкви. Папа Франциск закликає нас до місіонерської переміни. І саме тема Преображення показує нам, як відбувається ця переміна: спершу бачимо на Таворській горі переміну самого Ісуса, а потім – переміну тих, хто був з Ним на цій горі», – наголосив о. Джуліо.

Ще одним особливим моментом спільної зустрічі католицьких єпископів стала Вечірня з Чином архиєрейського найменування о. Івана Кулика, яка відбулася 26 листопада в монастирському храмі Собору Пресвятої Богородиці ЧСВВ, що в Брюховичах.

Братня зустріч, яка цього разу була присвячена питанням душпастирства сім'ї, розпочалася з вітального слова Блаженнішого Святослава, Глави УГКЦ, та владика Броніслава Бернадського, голови Єпископської конференції РКЦ в Україні. До єпископів також звернувся архієпископ Клаудіо Гуджеротті, Апостольський нунцій в Україні.

В рамках розгляду питання душпастирства сім'ї було повідомлено про підсумки проведення Всеукраїнського конгресу сім'ї, який відбувся 20-22 вересня у Шаргороді-Вінниці, та форуму «Соціальне служіння сім'ї», який відбувся 12 жовтня у Києві.

Також владика Віталій Кривицький, ординарій Києво-Житомирської дієцезії РКЦ в Україні, доповів про діяльність Всеукраїнської ради Церков і релігійних організацій та стан державно-церковних відносин сьогодні.

28 листопада, в рамках зустрічі греко-католицьких та римо-католицьких єпископів, відбулося представлення головної теми німецької благодійної організації «Реновабіс» на 2020 рік. Керівник відділу комунікацій та співпраці цієї організації Маркус Інгенлат повідомив католицьких єпископів в Україні про те, що німецькі добродійні організації разом з 27-ма німецькими дієцезіями обрали спільне гасло «Жити в мирі» як тему для заходів зі збірки коштів у 2020 році. За словами п. Маркуса, для організації «Реновабіс», яка надає благодійну допомогу в країнах Східної Європи, було очевидним обрати Україну та ситуацію в нашій країні як приклад для цієї теми.

Департамент інформації УГКЦ

Капітулі пам'яті Інституту «Яд Вашем» передали прохання про визнання митрополита Андрея Праведником світу

29 листопада в приміщенні Меморіального комплексу історії Голокосту «Яд Вашем» у Єрусалимі від учасників міжнародної конференції «Отець Климентій Шептицький: життєвий і духовний шлях блаженного Католицької Церкви» було передано прохання про надання митрополиту Андрею титулу Праведника народів світу. Про це на своїй сторінці у Фейсбучі повідомив синкел у справах монашества Львівської архієпархії УГКЦ ерм. Юстин Бойко: «Прохання про визнання митрополита Андрея Шептицького Праведником народів світу щойно було передано Капітулі пам'яті Інституту «Яд Вашем» і вручено Яфат Бахрах Рон, заступниці директора Музею Голокосту. Висловлюю вдячність моєму ізраїльському товаришу Boris Kaplan за полегодження зустрічі для передачі документів на розгляд».

«У листі ми зазначили, що приходимо нині, щоби просити Вас вшанувати всіх тих врятованих в часи Голокосту митрополитом Андреем, назвавши його ім'я народом як Праведника народів світу, щоби здійснилися слова про день, коли буде парость Господня красою та славою, плід же земний – величністю та пишнотою для врятованих з Ізраїлю», – прокоментував о. Юстин.

Нагадуємо, що 15-16 листопада, у Львівській національній бібліотеці імені Василя Стефаника проходила міжнародна наукова конференція «Отець Климентій Шептицький: життєвий і духовний шлях блаженного Католицької Церкви». Цим титулом було вдостоєно рідного брата митрополита Андрея Шептицького, блаженного Климентія Шептицького. А у 2013 році Антидифамацияна ліга – американська правозахисна суспільно-політична організація, що протистоїть антисемітизму та іншим формам нетерпимості стосовно євреїв, – удостоїла посмертно митрополита УГКЦ Андрея Шептицького нагороди імені Яна Карського за мужність і героїзм у порятунку євреїв у часи Другої світової війни.

Довідка:

«Праведник народів світу» – офіційне звання, надане людині, яка ризикувала власним життям заради порятунку євреїв у період Голокосту. Звання присуджує Національний меморіал Катастрофи та Героїзму «Яд Вашем» (Єрусалим, Ізраїль). «Яд Вашем» – ізраїльський національний меморіал Катастрофи (Голокосту) та Героїзму (Єрусалим, Ізраїль). Заснований у 1953 році з метою увіковічити пам'ять про євреїв – жертв нацизму в 1933-1945 роках та про винищені єврейські спільноти.

«Духовна велич Львова»

III Всесвітній день бідних: обід у Ватикані для 1500 потребуючих

З нагоди Всесвітнього дня бідних в залі Павла VI у Ватикані відбувся вже традиційний з цієї нагоди обід, який Папа Франциск розділив зі 1500 потребуючими. Для цього завдяки підтримці доброчинців були накриті 150 святкових столів. Гості Святішого Отця походили з Риму, з дієцезій регіону Лаціо та з деяких інших дієцезій Італії. «Дякую за те, що ви зібралися тут. Нехай Господь благословить усіх», – привітав їх Папа.

Після трапези всі її учасники отримали подарунки.

«Vatican News»

Владика Богдан Дзюрах представив УГКЦ на зустрічі з асоціацією «Діло Сходу»

23 листопада на запрошення генерального директора асоціації «Діло Сходу» («l'Œuvre d'Orient») монсеньйора Паскаля Гольніша Секретар Синоду Єпископів УГКЦ владика Богдан Дзюрах взяв участь у міжнародній конференції та Архиєрейській Божественній Літургії, на яких представив візантійсько-український обряд та Українську Греко-Католицьку Церкву.

Асоціація «Діло Сходу» вже понад 160 років допомагає й підтримує Східні Католицькі Церкви на Близькому Сході, на Півночі Африки, в Індії та в Східній Європі. Щороку вони організують св. Літургію в одному зі східних обрядів. На цю Літургію запрошують добродіїв своєї Асоціації та всіх, хто цікавиться і бажає підтримувати Східні Католицькі Церкви. Цього року вони обрали Українську Греко-Католицьку Церкву і Літургія служилася у візантійсько-українському обряді.

Архиєрейська Божественна Літургія відбулася в базиліці Пресвятого Серця Христового в Марселі за сприяння її ректора монсеньйора Жана-П'єра Елюя, який, на доручення місцевого архієпископа Жана-Марка Авеліна, опікується і координує служіння священників Східних Церков, присутніх в архидієцезії. Очолив літургійну молитву Секретар Синоду Єпископів УГКЦ владика Богдан Дзюрах. Йому співслужили місцевий архієпископ Жан-Марк Авелін та близько 20 священників – представників інших Східних Католицьких Церков, присутніх в Марселі.

У своєму слові владика Богдан передав вітання від Отця і Глави Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Святослава, як рівно ж від усього єпископату, духовенства і мирян УГКЦ, в тому числі й тих, котрі були присутні на цьому богослуженні.

Завершуючи літургійну гомілію, владика зазначив: «Дорогі брати і сестри у Христі! Воскреслий Христос є нашим миром, який долає мури, бар'єри і кордони. З любові до цього Воскреслого Христа і Його Католицької Церкви мученики та ісповідники віри минулого століття і наших днів черпають силу для свого свідчення. З іншого боку, діла милосердя, які здійснюють християни, є найкращою проповіддю Христового Євангелія. Невипадково ваша Асоціація називається не «Слово Сходу», а «Діло Сходу», бо, перефразовуючи відомий вислів, і про вас можна б сказати: «Ваші діла кричать так голосно, що за ними я не чую того, що ви говорите» (ralph waldo emerson)».

Перед Божественною Літургією відбулася міжнародна конференція «Християни Сходу та Українська Церква», під час якої владика Богдан Дзюрах лаконічно представив історію, сучасний стан і діяльність нашої Церкви, зокрема в контексті триваючої російської агресії.

Монсеньйор Гольніш, у свою чергу, підкреслив важливість Української Греко-Католицької Церкви, динамічний розвиток її на матірних землях та у Франції, зокрема, за останні роки і згадав про мученицьке свідчення віри, яке дала Церква під час комуністичних переслідувань. Окрім того, доповідач запевнив про подальшу солідарність Асоціації «Діло Сходу» з Українською Греко-Католицькою Церквою й українським народом та підтримку її діяльності на різних рівнях.

Прес-служба Секретаріату Синоду Єпископів УГКЦ

Блаженніший Святослав:

«Дуже небезпечно говорити про необхідність закінчити війну, нехтуючи правдою і справедливістю»

У мирному процесі Церква справді може зіграти важливу роль. Якою має бути формула досягнення миру, чи можливо подолати ненависть і як це зробити – в інтерв'ю Глави Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Святослава для інтернет-видання «Лівий берег» (LB.ua).

– Чимало священників УГКЦ залишилися на окупованих територіях – як на Донбасі, так і в Криму. Чи ви підтримуєте з ними зв'язок? Чи знаєте, які настрої там у людей?

– У нас п'ять парафій в Криму і одиннадцять парафій на окупованих територіях. Не всі вони регулярно обслуговуються священниками, але там регулярно відбуваються богослужіння.

Люди там почуваються нікому не потрібними. Це близько до розпаду. Часом вони почуваються в пастці. Я недавно прочитав, що зробили якесь соціологічне опитування на Донбасі, і це для мене дуже смішно. Уявіть собі опитування в сталінські часи. Хто матиме відвагу сказати правду, не знаючи, хто перед ним і як він використає це одкровення?

У віруючої людини в таких драматичних обставинах виникають дуже фундаментальні запитання. Перше: чому це сталося? Чому саме зі мною? Чи Бог мене забув? Чи я маю майбутнє? Ті зусилля, які я сьогодні можу зробити, чогось варті? Тобто це дуже і дуже глибокі питання. І на ті питання жоден із політиків, жоден із державних діячів не надасть адекватної відповіді.

Для цих людей найбільший знак уваги – це бути поруч. Це знак надії, що все ж про них хтось пам'ятає і їх життя чогось варте. Для них це просто рятівне коло.

І кожного разу, коли ми публічно говоримо про страждання цих людей, це тамує їхній біль. Я про це говорив навіть особисто Папі Римському. Сказав: кожен раз, коли ви згадуєте про страждання українців, ми розуміємо, що не забути.

Наша війна, на жаль, на Заході отримала назву «забута війна». Ніхто вже не хоче говорити і писати про неї. І багато навіть християн, які завжди були з нами солідарними, ніби не усвідомлюють, що українців продовжують вбивати.

– Чому так сталося? Їм некомфортно тривалий час думати про війну?

– Я не маю повної відповіді на це питання, але постійно її шукаю. Думаю, тут є кілька елементів. Перший: про війну в Україні дуже багато спочатку писали, а якщо якась новина повторюється часто, то перестає бути новиною. Такі-от правила, на жаль. Другий: у мене є таке відчуття, що з часом ми звикаємо до війни. Це велика небезпека. Ми не звертаємо уваги на смерть, страждання, каліцтво людини. По-третє, це є тактика нашого ворога: зробити так, щоби про нашу війну якомога менше говорили, щоби її сприймали як якийсь внутрішній конфлікт. І найбільш небезпечно, що і ми тут, в Україні, починаємо жити так, ніби війни нема.

Що робити, щоб не зникати до війни? Відвідувати час від часу військовий шпиталь. Очі молодих хлопців зі скаліченими кінцівками вам все скажуть. Їм потрібно відчувати, що їх страждання – це не просто так, що вони виборюють для нас мирне життя.

Дуже небезпечно, коли в таких обставинах хтось буде говорити про

необхідність за будь-яку ціну, нехтуючи правдою і справедливістю, закінчити війну. Вочевидь для тих, хто так говорить, це як комп'ютерна гра – вимкнув війну і пішов випити каву. Або зробив рестарт і почав наново. Але грати у війну не можна. Сьогодні йдеться про дуже глибокі й серйозні речі, від яких залежить наше майбутнє.

– У контексті війни і миру є дуже важка тема – це подолання ненависті. Попри те, що ми маємо справу із зовнішнім агресором, багато наших співгромадян підтримало його і всередині України. Ці люди ненавидять Україну і пішли воювати під російськими прапорами, працювати на окупантів. Раніше чи пізніше настане примирення і нам доведеться шукати формулу співіснування з цими людьми, до яких ми маємо очевидні моральні та правові претензії. Чи можливо це в принципі?

– Тут є дві крайнощі, дві небезпеки. Перша – це піддатися агресору задля так званого миру, тобто здатися, підняти руки вгору. Це мені дуже нагадує підступну логіку нацистської пропаганди в Європі в контексті гітлерівської агресії. Були ж такі миротворці, навіть в Британії, які говорили: «Ми – за мир! Треба прийняти ті умови, які нам висуває німецький лідер, і не противитися йому!» Ця крайність є неприпустимою, бо в такому випадку війна насправді не припиняється, вона проходить мутацію. Якщо ми піддамося агресору, то допустимо цю агресію на всі рівні українського суспільства, і це поставить під питання взагалі існування Української Держави і нашого народу. Я думаю, що за таку ціну сьогодні ніхто не хоче миру, тим більше – такого несправедливого миру, миру без правди.

– Ви думаєте, що ніхто?

– Я сподіваюся. Очевидно, що той, хто хоче війни, є злочинцем. Жоден християнин не може бути розпалювачем війни чи вихвалити війну. Але ми, як християни, повинні говорити правду про мир, щоби це поняття не було знецінене.

Ми маємо на своїй землі чужинця, який нас вбиває. П'ять років ми кажемо: перестаньте нас вбивати, тоді почнемо говорити про все інше.

Чи можемо ми просто перестати стріляти? Мабуть, все не так просто. Коли я когось скривдив, я повинен цю кривду виправити. Коли я щось вкрав – мушу віддати. Тоді тільки настане справедливість. І народиться наступний крок, що ми по-християнськи розуміємо як прощення, зцілення ран. І тоді справді ми зможемо сказати, що ми перемогли війну. Не просто зупинили конкретні бойові дії, а завдали удар причинам. Це дуже складний процес і тут немає простих рецептів.

Є інша крайність – коли ненависть виливається у сліпе насильство щодо того, хто має іншу думку. Якщо ми зможемо не допустити насильства як в політичній боротьбі, так і всередині суспільства, тоді ми зможемо знайти справжню дорогу, справжній вихід. І зможемо говорити про справедливий мир і як його крок за кроком досягнути.

Подолання ненависті, зокрема до ворога, це є перемога над війною. Коли я почну ненавидіти навіть того, хто мене атакує, хто мене вбиває, тоді я буду ним поневолений. Це запускає цілу серію феноменів, наприклад, так званий стокгольмський синдром. Не-

нависть де-факто є кайданами на моїх руках. Я починаю імітувати поведінку ворога, починаю відповідати ненавистю на ненависть, злом на зло. Християнська відповідь – ніколи, за жодних обставин, не допустити ненависті в своє серце. Навіть тоді, коли маєш обов'язок зупинити агресора і маєш діяти адекватно до тих засобів, якими користується сам агресор.

Що робити? Зрозуміло, що це все дуже складно і не може бути простих рецептів. Потрібен діалог.

Історія показала, що для людини неприродно жити в ненависті. Людина створена для любові. Від ненависті ми змушуємось. А коли робимо добро – воно надає нам сенсу, робить нас кращими.

Я вірю, що той глибинний механізм, який заклав сам Творець, зробивши людину для добра, спрацює. І ми зможемо дійти до моменту, коли вдасться перемогти агресію, дати іншій людині відчуття, що її поважають, що вона важлива, що ми разом хочемо будувати наше майбутнє. І тоді ми зможемо говорити про прощення. Це є справді дуже світлий момент для християн. Бо ми всі пам'ятаємо слова Христа: «Якщо твій брат згрішив, докори йому. Якщо він покається, тобто, визнає зло і пожалкує про нього, пробач йому. Якщо сім разів на день буде просити прощення – сім разів на день прости».

Але для того, щоби процес прощення міг бути запущений, потрібно спочатку докорити, сказати правду. Я все ж таки вірю, що якщо ми всі будемо хотіти справжнього миру, хотіти виявити правду, то дійдемо й до наступних кроків.

– Ви говорили, що основне завдання душпастиря – це допомогти людині вийти з самотності. Яким чином сучасну людину можна витягнути з її кокона самотності?

– Це дуже непросте екзистенційне питання. Ми живемо в постіндустріальному, інформаційному світі. І нові засоби для спілкування між людьми часто дають зворотній ефект: ти ніби можеш бути в контакті з цілим світом, але натомість стосунки стають дуже бідними і неглибокими.

Також дається взнаки такий тренд сучасної глобальної культури як крайній індивідуалізм. І в українському контексті він ще більше підсилюється нашою травмою від минулого, від радянської насильної колективізації та нівелювання особистості в угоду колективу. Як із цим бути? Відповім як християнин.

Ми віримо, що один із елементів, який спричиняє ізоляцію – це людська гріховність. Вона має багато причин. І полягає, зокрема, в тому, що людина є зациклена сама на собі і не здатна побачити, відчувати іншу людину. Самолюбство деколи стає вбивчим. І для того, щоби кокон самотності розкрився, людині потрібна допомога. Християни вірять, що сила, яка здатна допомогти людині жити в екстазі, тобто, вийти з себе (екстаз в перекладі з грецької дослівно означає бути поза собою, – LB.ua), це є сила Духа Святого, сила Божої любові. Яка може так торкнутися в серце, що людина просто раз – і розкриється.

Очевидно, що допомогти людині вийти з самотності може інша людина. Тому ми кажемо, що сім'я – це є божественний рецепт виходу з людської самотності.

Сьогодні ми бачимо велику небезпеку для Церкви – часом ми перетворюємося на спільноту «анонімних християн». Церква таким анонімним християнам уявляється як певне приміщення для задоволення приватних духовних потреб – прийшов, поставив свою свічку перед своєю іконою, прочитав свою особисту молитву і пішов геть. Це, на жаль, дуже поширений спосіб духовного життя.

Але насправді бути християнином означає бути членом спільноти. Хрестячись, ми входимо в товариство, в спільноту Церкви. Тому ми маємо хресних батьків. Потім вони мають ввести нас в життя спільноти. От коли при храмі є спільнота людей, які спілкуються не тільки з Богом, а й між собою, зустрічаються не тільки для молитви, творять якісь інші формати, то можна говорити про те, що парафія відбулася.

Отже, відповідаючи на ваше питання, людські стосунки – це те, що допомагає вийти з кокона самотності.

– Дотичне питання – як Церква виживає в умовах, коли в суспільстві зростає не те що недовіра, а навіть нетолерантність до Церкви? Коли показний атеїзм стає модним, а от демонструвати релігійність дуже часто означає наразитися на висміювання.

– Знаєте, nihil novi sub sole (немає нічого нового під сонцем). Тобто все нове – це добре забуте старе. Коли я чую дискусії про відчуття сорому чи, можливо, страху бути осміяним, згадую радянські часи. В радянській армії я молився; не публічно, але хто був поруч – той бачив. І от наш замполіт, якому було треба працювати над атеїстичним вихованням, звернувся до мене: «Славічек, ну ти же

умний чалавек. Как ти можеш веріть в Бога?» Тоді я почав з ним спілкуватися, пояснювати йому, що вірити в Бога – це не означає перекреслити свій розум і поринути в світ якогось невідомого містицизму. Святий Августин каже: «Я вірю для того, щоби розуміти, і розумію для того, щоби вірити». Тобто це речі, які доповнюють одна одну.

Але кожна людина має пройти свій шлях дозрівання у вірі. Для того, щоб віра дозріла, часто потрібно пережити кризу і знецінення, випробувати все на справжність. Для того, щоб отримати новий досвід, зрозуміти, яким чином Бог є реально присутній в моєму житті сьогодні. Тому дуже добре, що люди критикують, що сумніваються, – в тому немає нічого поганого. І цього не треба боятися; страх взагалі – поганий порадишник.

Крім того, критикуючи віру чи Церкву, люди дуже часто критикують певні стереотипи або свої приватні уявлення. Тому діалог дуже важливий. Кожен із нас, і я в тому числі, потребує провідника у духовному житті.

– Що б ви сказали людині, яка відчуває потребу у вірі, але перед нею стоять численні перепони – негативний досвід, новини про мерседеси священників, сприйняття в суспільстві і так далі?

– Краще пізнати. Якщо тебе щось скандалізує – нехай це буде заклик пізнавати і цікавитися. Не все, що говориться, це правда. А навіть якщо ми чуємо правду, то часто бачимо тільки одну сторону медалі.

Я думаю, що сучасне інформаційне суспільство змусить церковні осередки пройти процес потужного очищення. Бо казав Христос: «Немає нічого тайного, яке б не стало явним». Тому кожного дня ми повинні бути готовими до абсолютної прозорості. Не просто державні інституції або чиновники, а будь-яка особа.

Також очевидно, що сьогодні роль, місце і функція Церкви як інституції потребує переосмислення. Ми не можемо жити за церковними звичаями, які були сформовані в доіндустріальну аграрну епоху. Треба якось пережити процес інтеграції нашої віри, нашого християнського спадку в сучасні обставини, в сучасну культуру. Тоді ми зможемо заговорити з сучасною людиною її мовою, заговорити тими категоріями мислення, якими живе сучасна людина. Це не є просто. Але, думаю, рано чи пізно це обов'язково має статися.

– На ваш погляд, Церква зараз адекватно реагує на виклики, трансформуючи свою роль у суспільному житті?

– Думаю, що вона намагається. Не знаю, наскільки це адекватно. І, думаю, інколи ми не встигаємо за певними процесами. Але ми намагаємося йти за своїми вірними, бути поруч, розуміти їх і вести діалог з тією живою людиною, яка сьогодні перебуває в досить складних суспільних обставинах.

– Власне, в світі постправди знайти правду дуже важко. Теорії постправди кажуть, що правда є множинна, правд є багато і вона у кожного своя. Як, на вашу думку, людині знаходити правду в сучасному світі?

– Справді, сучасній людині важко. Саме тому, що наше покоління живе в період зміни суспільної парадигми. Мінються значення слів, відбувається мутація понять. Маленький приклад: слово «традиційний». Коли ми говоримо про традиційні цінності або традиційну

сім'ю, відбувається така легенька зміна поняття: мовляв, традиційне – це щось, що мене обмежує і зв'язує стереотипами, що віджили. Тому деколи я намагаюсь слова «традиція» уникати. Я говорю про вічні цінності, це щось таке всеохлоплює.

Криза поняття «правда» почалася вже давно. Коли ми відійшли від відчуття об'єктивної дійсності, істини, і живемо так, ніби кожен має свою особисту правду. Нічого більше нема об'єктивного, все тільки суб'єктивне. Я сам собі починаю не вірити, тому що вчора думав одне, а завтра буду думати інше. Тобто навіть моє особисте розуміння правди може мінятися. Сьогодні питання усвідомлення людиною самої себе проходить постійну мутацію.

Ми, як християни, все ж віримо в певний досвід, досвід істини. Для нас істина

не є щось, але є Хтось. Це мій рецепт – у світі постправди, фейків та підробок орієнтуватися не на своє розуміння правди, а на досвід чогось справжнього, автентичного.

Коли я відчуваю, що є щось справжнє, то це для мене велика знахідка, на яку можна орієнтувати своє життя. Колись, будучи ще юнаком в Радянському Союзі, я познайомився з підпільним греко-католицьким священником, який відсидів кілька термінів у тюрмі, і я відчув, що це є справжня людина, і те, як він живе, є справжнім. Можливо, через той досвід автентичності я тоді пішов далі і зробив відкриття, хто він такий і що за ним стоїть.

Тому для сучасних християн, я думаю, не важливо, якими концептами вони оперують, а важливо те, як вони живуть. Бо насправді сьогодні маємо багато християн, які живуть не похристиянськи.

– Але їх можна називати християнами?

– За певними ознаками, так. Втїлити свої переконання у конкретні вчинки – це проблема всіх людей. Але в українському контексті вона має свої особливі риси, оскільки подвійне життя було однією з норм радянського суспільства. І те роздвоєння особистості продовжується та підсилюється сучасними обставинами. І питання духовного зцілення чи навіть духовного дозрівання – це питання, як виховати інтегральну особистість.

– Кілька мільйонів українців виїхали на заробітки, і серед них – багато греко-католиків. Чи можна сказати, що кількість вірних Греко-Католицької Церкви на території України зменшується, але збільшується в Західній Європі?

– Я б не сказав, що в Україні зменшується кількість вірних. Якщо в 90-ті в Європу в основному виїжджали люди з Західної України, і серед них було дійсно багато греко-католиків, то сьогодні різко зросла кількість емігрантів і

з Центральної, і зі Східної України. Ми бачимо їх в наших громадах за кордоном, і, можливо, їх кількість сьогодні навіть перевищує кількість галичан. Дуже часто вони не є воцерковлені, але оскільки асоціюють себе з Україною, то стають частиною української громади, а тоді вже занурюються в релігійне життя. Також часто церква є тим єдиним місцем, де наші емігранти можуть зустріти один одного, отримати підтримку та допомогу.

– Тобто, фактично, осередки Греко-Католицької Церкви є центрами збереження української ідентичності для тих, хто виїхав?

– Це є серце української громади, і так воно завжди було.

– Люди знаходять церкву чи церква знаходить людей? Як це відбувається за кордоном?

– В нас є таке гасло: «Твоя Церква завжди і всюди з тобою». Нашу Церкву по світу рознесли наші люди. Вони несуть її в собі, і вони є її частиною. Людина, яка переїжджає в нову країну, прагне своєї Церкви. Мені надходять листи з проханнями: «Ми тут є, нам потрібен священник!» І Церква намагається допомогти.

Нещодавно відбулася історична подія – створення нового екзархату нашої Церкви в Італії. Нашу Церкву в Італії заснували фактично жінки, які приїхали туди в 90-х роках на заробітки. Вони відразу почали гуртуватися, і ми намагалися дати їм адекватну опіку. І от сьогодні вже створена ціла структура з того насіння, яке ці жінки мали в своєму серці.

– Скільки приблизно людей, наприклад, в Італії, є вірних Греко-Католицької Церкви і воцерковленими?

– На це питання важко відповісти. Бо є офіційна статистика, а є реальні цифри. Ми говоримо приблизно про півмільйона людей. Можу також сказати, що близько 20 000 український дітей сьогодні відвідують наші суботні та недільні школи по всій Італії.

Минулого року на вшанування пам'яті жертв Голодомору в Неаполі зібралося близько 6 тисяч людей. І це велике число, адже зрозуміло, що не всі змогли приїхати. Масштаби еміграції в Італії вражаючі.

– На якому етапі починається асиміляція?

– Останні хвили еміграції асимілюються надзвичайно швидко. Люди намагаються якнайшвидше інтегруватися в суспільство країни, в якій вони живуть, і це означає відмежування від українського контексту та походження. Розкажу конкретний приклад. Нещодавно у черзі на реєстрацію на рейс до Риму переді мною стояла молода мама з маленькою дівчинкою, бабуся їх проводжала. Мама з дитиною говорила італійською, а для бабусі окремо перекладала українською,

що каже онучка. Мені було дуже прикро бачити цю картину. Бо якщо мама не говорить до своєї дитини українською, значить, ця мова вже не є рідна.

Чому так відбувається? Ми мусимо над цим серйозно замислитися. Наступний рік в нашій Церкві по цілому світі буде присвячений саме такому замисленню. У серпні відбудеться Патріарший Собор нашої Церкви, і його центральною темою буде еміграція та глобальна єдність Української Греко-Католицької Церкви. Ми стоїмо на порозі зміни парадигми суспільного буття. Закінчується не просто історичний період – закінчується ціла епоха. Ми різко переходимо від статичного до дуже динамічного суспільства. Ми всі дуже швидко рухаємося – як в межах однієї єпархії чи однієї країни, так і в контексті цілого світу. І ось ми сьогодні бачимо, що дуже часто мережа церковних структур не співпадає з фактичною присутністю людей. Де ми є? Як зробити, щоб Церква йшла за своїми людьми? Тому гасло нашого Собору: «Твоя Церква завжди і всюди з тобою».

– Як ви думаєте, є шанс, що ці люди, українські емігранти, повернуться?

– Це складне питання. Я маю досвід з 90-х років душпастирювання серед наших мігрантів у Європі і можу трохи поділитися своїми спостереженнями.

На першому етапі люди, які виїжджають, зокрема, до країн Західної Європи, не є емігрантами. Це заробітчани, які шукають роботу географічно недалеко від дому, щоб утримувати свою сім'ю. Якщо жінка або чоловік знаходяться на заробітках 2-3 роки, то починається наступний етап – родина переживає глибоку кризу. Бо 2-3 роки сепарації – це насправді довго, а діти потребують тага чи маму. Далі або родина розпадається, або жінка чи чоловік повертається додому, досягнувши безпосередньої мети – заробивши грошей. Або третій варіант – той, хто був на заробітках, перетягує всю родину до себе. І от в такому випадку ми вже маємо родину емігрантів.

Ці люди намагаються віднайти себе на новому місці, але в певний момент усвідомлюють кілька дуже гірких істин. Перша – що утримувати сім'ю в Україні значно дешевше: в країнах Західної Європи за ці гроші впоратися важко. Друга – що європейські країни все ж є національними країнами. Навіть якщо українець отримав португальське громадянство, його не будуть вважати португальцем. Навіть якщо дитина народилася в Португалії в родині емігрантів, вона не буде там настільки своєю, як португальці.

Тоді наступний етап: або людина вирішує розбудувати свою власну країну в європейському ключі і повертається, – і таких прикладів багато, – або вирішують їхати в інші країни, збудовані емігрантами, – США чи Канаду, де вже принаймні діти зможуть повністю інтегруватися в суспільство і бути його рівноправними членами.

Отже, повернення цих людей – це дуже складна дорога. Ми багатьох губимо, наші люди розпоршуються по світу. Тому ще одне питання, яке ми хочемо поставити на Соборі, це як нам, розселюючись по світу, не втрачати своєї єдності.

Новий єпископ Кам'янець-Подільський:

«Бачу своїм завданням, щоби ми вчилися бути добрими людьми і ревними християнами»

– Бажав би насамперед, аби наша Кам'янець-Подільська єпархія розвивалася і зростала духовно через гарну літургійну молитву, добре звершення богослужінь, добру проповідь Слова Божого, катехизацію, вміння слухати одне одного та послужити одне одному, а особливо потребуючим, – про це сказав у своєму подячному слові новий єпископ УГКЦ Іван (Кулик), архиерейська хіротонія і Чин інтронізації якого відбулися 1 грудня в катедральному храмі Різдва Пресвятої Богородиці в м. Хмельницький. – Сьогодні приходжу на цю Подільську землю, щоби бути разом з вами і серед вас, щоби разом служити Богові та один одному, проповідувати Слово Боже, свідчити правду, нести велику Божу любов і милосердя, нести мир, добро, любов та злагоду

Також новоінтронізований єпископ Кам'янець-Подільської єпархії наголосив:

– Перед нами буде багато завдань, викликів та праці. Однак дуже бажав би, щоби ми всі разом – і єпископ, і священники, і віряни – вчилися бути добрими людьми і ревними християнами.

Владика пригадав, як три роки тому в цьому храмі була урочисто проголошена Кам'янець-Подільська єпархія.

– У той славний історичний день Блаженніший Святослав проголосив Отця та Учителя Церкви Григорія Богослова покровителем Кам'янець-Подільської єпархії. Тоді наш Патріарх сказав такі слова настанови та побажання усім нам: «Бажаю,

щоби ми вмiли молитися і так глибоко були поєднані з Богом, як і Григорій Богослов. А потім так істинно та щиро проповідувати єдиного Бога в Трьох Особах, як і він воскресив православну віру в Царгороді». Нехай ці слова нашого Патріарха стануть для нас дороговказом та заохоченням, щоби ми дійсно молилися, були глибоко поєднані з Богом та своїм життям намагалися істинно та щиро проповідувати єдиного Бога в трьох Особах, – побажав єпископ Кам'янець-Подільський.

Владика Іван висловив слова вдячності за єпископські свячення Блаженнішому Святославу та своїм співсвятителям. Звертаючись до владика Василя, архиєпископа та митрополита Тернопільсько-Зборівського, він зазначив:

– Дякую, що сьогодні передаєте мені вже достатньо добре сформовану структуру Греко-Католицької Церкви на теренах Хмельниччини.

Крім того, новопоставлений архиєрей подякував другому співсвятителю – владіці Діонісію (Ляховичу), єпископу для українців греко-католиків в Італії, – «за 10 років спільотно-молитовного життя при парафії святих Сергія і Вахха в Римі».

Окремо владика Іван подякував за присутність і молитву представникові Папи Франциска в Україні, Апостольському нунцієві архиєпископу Клаудіо Гуджеротті.

Департамент інформації УГКЦ

Владика Іван, єпарх Кам'янець-Подільський:

«Єпископське покликання – нагода служити людям та вести їх до Бога»

1 грудня відбулася архиєрейська хіротонія уродженця Тернопільщини, першого в незалежній Україні єпарха Кам'янець-Подільського УГКЦ Івана (Кулика). Напередодні цієї знакової події відбулася розмова, в якій він розповідає про своє покликання, душпастирське становлення та висловлює думки з приводу свого архиєпископського служіння на теренах Хмельниччини.

– *Вітаємо вас, владико Іване, з початком нового етапу діяльності у служінні Церкви і народу. Чи було рішення Синоду УГКЦ про обрання вас єпископом Кам'янець-Подільської єпархії несподіванкою?*

– Рішення Синоду УГКЦ про обрання мене єпархом Кам'янець-Подільським було справді неочікуваним. Коли Блаженніший Святослав, Глава нашої Церкви, повідомив мені про це рішення: чому саме я? До такого служіння я ще занадто молодий і недосвідчений. Та й половину свого життя, – а це двадцять років, – я прожив поза межами України. Такі думки повставали в мені, і це викликало певні переживання. З іншого боку, розумію, що покликання до єпископського служіння – це Божий поклик, і тому приймаю його як великий Божий дар. Вірю, що Господь буде вести мене і, незважаючи на всі мої недосконалості, даватиме сили та мудрості бути добрим архиєпископом.

– *Усе, що отримує людина в житті, то Божа благодать. Чи вважаєте, що найцінніший талант вашого життя – це і є та благодать, яку ви отримали зараз?*

– Усе в нашому житті отримуємо від Бога. Він – податель всякого блага. Думаю, що найцінніше те, що Бог мені дарував у житті, це покликання, щоби у священстві служити людині і допомагати їй іти Божою дорогою. Єпископське покликання, напевно, має стати для мене нагодою, щоби ще краще послужити людям та вести їх до Господа.

– *Сучасний єпископ – яким він, на вашу думку, має бути?*

– Сучасний єпископ, – як, зрештою, і священник, – має бути добрим християнином. Знаємо, що головні завдання єпископа – це навчати, освячувати та управляти. Можливо, найкраще це можна звершувати автентичністю свого щоденного християнського життя. Напевно, простота життя, молитва і справжність зможуть якнайкраще допомагати єпископові чи священникові відкривати людям Бога.

– *В якому середовищі ви виховувалися?*

– Зростав я у християнському середовищі. Найбільшу роль у моєму духовному вихованні відіграла бабуся: вона вчила мене робити знак святого хреста, вчила перших молитов, часто разом із нею йшов у паломництво до Матері Божої, прославленої у чудотворній Зарваницькій іконі, чи спільно відвідували інші святі місця. Батьки намагалися прищепити в мені любов до Бога та до ближнього.

– *Які найважливіші моменти у вашій формації?*

– Оглядаючись назад, дякую Богові за всі пройдені етапи людської та духовної

формації, а особливо за всіх людей, через яких Господь мене формував та провадив. Першою вчителькою мого духовно життя, як я уже згадував, була бабуся. Великими духовними вчителями, які давали приклад ревного священничого служіння, були для мене душпастирі моєї родинної парафії святого священномученика Йосафата в с. Переволока на Бучаччині отці Григорій Канак, Василь Деркач і теперішній довголітній парох Ігор Вовк.

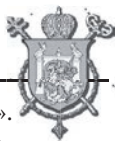
Особливо тепло згадую своє навчання у дяківсько-регентській школі (сьогодні – дяківсько-катехитична академія ім. Г.Хомишина) у м. Чорткові. Воно прищепило мені велику любов до літургійної молитви та відкрило глибину церковного співу. Потім було навчання у Тернопільській духовній семінарії ім. Патріарха Йосифа Сліпого, а відтак – шестирічна формація у Люблінській духовній семінарії в Польщі. Навчання в духовній семінарії було благодатним часом духовного, людського та священничого становлення. Після закінчення семінарії поглиблював свої знання з класичних та італійської мов при Українському католицькому універси-

теті у Львові. Відтак навчався у Римі в Папському патристичному інституті «Августиніанум», де отримав ліценціат з патристичного богослов'я.

– *Розкажіть про ваш досвід душпастирського служіння в Італії?*

– У 2005 році я отримав ієрейські свячення і відразу поїхав на навчання до Риму. На той час в Італії було вже понад сто українських громад і бракувало священників, які б могли обслуговувати наші спільноти, тому нас, священників-студентів, часто просили допомогти у душпастирстві. Час від часу я допомагав нашим душпастирям у служінні в різних громадах Італії. Починаючи з осені 2006 року, стало доїжджати з Рима до українських спільнот у містах Каттоліка та Пезаро. Українські церковні спільноти в цих містах стали для мене першим досвідом душпастирського служіння. Більше двох років кожної суботи і неділі я приїжджав до наших людей звершувати Божественну Літургію, проповідувати Слово Боже та бути разом з ними у їхніх радіощах і труднощах. Наступних п'ять місяців я служив для наших людей у містах Падуа, Бассано-дель-Граппа, Есте, Тієне та Кіоджа.

В Італії пройшло 14 років мого душпастирського служіння, з яких 10 років служив на парафії святих Сергія і Вахха в Римі. Служіння в українській парафії Рима було для мене великим даром Бога та чудовим душпастирським досвідом. Українська Церква в Італії і, зокрема, в Римі, для наших людей є особливо близькою і рідною домівкою, адже більшість наших співвітчизників не мають власних помешкань, тому храм став особливим родинним місцем зустрічі з Богом та один з одним. В першу чергу спільна літургійна молитва, катехизація, різні зустрічі, паломництва до святих місць, святкування церковних і державних свят, благодійні заходи – все це єднає наших людей навколо Бога, об'єднує в одну міцну спільноту, дає сили пере-

живати нелегкі щоденні труднощі та виклики.

Підсумовуючи своє десятилітнє служіння в українській парафії святих Сергія і Вакха, можу сказати, що ця парафіяльна спільнота стала для мене великим досвідом літургійної молитви. Там, окрім Божественної Літургії, я вчився спільноту молитися Вечірню та Утреню й відкривав велику молитовну глибину наших літургійних текстів. За цей чудовий досвід дякую Богові і Пресвященному владиці Діонісію (Ляховичу), який щоденно брав участь у спільній літургійній парафіяльній молитві; дякую співбратам-священикам, які допомагали мені у душпастирстві; сестрам-катехиткам св. Анни; парафіяльному хору і всій спільноті, які брали участь у щоденних богослужіннях.

– Хто зі святих у вашому духовному житті є взірцем для наслідування?

– Взірцем для наслідування для мене є найперше мій небесний покровитель – св. Іван Предтеча і Христитель Господній. Особливе місце в моєму житті займає також св. священномученик Йосафат, архієпископ Полоцький. Він є покровителем парафії, в якій я виростав та духовно формувався.

– З якими очікуваннями розпочинаєте архипастирське служіння?

– Своє архиєрейське служіння розпочинаю з великою довірою до Бога, що Він даватиме сили та мудрості звершувати це служіння для Його слави та добра всіх священнослужителів і мирян Кам'янець-Подільської єпархії.

– Що буде зображено на вашому єпископському гербі?

– Герб зображений у вигляді щита на

пурпуровій мантиї, підбитій горностаєм, увінчаний золотою єпископською митрою з червоним підкладом. Обабіч виходять золоті єпископський жезл і процесійний хрест. Герб поділений на три частини-поля: на зеленому полі зображений голуб – символ Святого Духа; у верхньому зеленому полі розходяться сім золотих тонких променів, які символізують сім дарів Святого Духа; у правому синьому полі зображений золотий рівносторонній хрест над трьома срібними хвилястими балками в основі як символ води-хрищення, і в лівому червоному полі – золота чаша, як символ свідчення, терпіння та мучеництва.

В ідеї герба лежить біблійний текст 1 Ів. 5, 5-8, а також подвижництво св. Івана Христителя та св. Йосафата Кунцевича. Згаданий текст та постаті двох святих об'єднані у тріаді: Дух, вода і кров. Ця тріада відображена на гербі.

Текст 1 Ів. 5, 5-8 говорить: «А хто перемагає світ, як не той, хто вірує, що Ісус – Син Божий? Це той, хто прийшов водою і кров'ю: Ісус Христос. І не водою тільки, а водою і кров'ю. І Дух свідчить, бо Дух – то правда; бо трое свідчать: Дух, вода і кров, і оті трое – водно».

Святий Дух, вода і кров свідчать про смерть Христову, а також про Його воскресіння – звершення спасенної місії на землі. Як Господь, ведений Духом, взяв у Йордані гріхи світу та зруйнував їх потугу у своїй крові, так і кожен з нас покликаний бути веденим Святим Духом, якого стягаємо на себе через таїнства Хрищення і Миропомазання та життєве мучеництво-свідчення в ім'я Боже.

Біблійний текст 1 Ів. 5, 5-8 поєднаний із життям св. Івана Христителя та Йоса-

фата. Святий Дух – Божественна Особа, яка діє у Церкві і просвічує її. Духа у вигляді голуба бачив св. Іван Христитель. Святий Духом єдності і любові був сповнений св. Йосафат. Вода – символ Хрищення, очищення; вона витекла із ребра Христового. Водою христити св. Іван, а також у річні води було скинуте тіло св. Йосафата. Кров – символ терпіння і мучеництва, передусім Христового, а тоді вже Його послідовників – св. Івана Предтечі та Йосафата Кунцевича.

Внизу герба на золотій стрічці поміщений єпископський девіз: «Проповідувати світло народів». Цей напис є частиною ширшого фрагменту з Діянь святих апостолів (26, 22-23): «Але, одержавши від Бога допомогу, я по цей день стою і свідчу малим і великим, нічого не кажучи, крім того, що Мойсей і пророки говорили, що має наступити: що Христос має страждати, і що він перший, воскресши з мертвих, має проповідувати світло народів й поганам». Ці слова, сказані апостолом Павлом, мають безпосереднє відношення до символіки герба, оскільки пов'язані з Христовим воскресінням.

– Якими будуть перші кроки єпископа Кам'янець-Подільського?

– Я ніколи раніше не був на теренах Хмельниччини, тому моїми першими

а разом з вами – християнин». Ці слова єпископа Іппонського відкривають важливу правду, що кожна людина потребує від єпископа чи священника справжності та правдивої ідентичності, – тобто це, напевно, те, що найбільше може привернути людей до Церкви та відкрити їм Бога. Парафразуючи слова св. Августина, хотів би сказати: «Для всіх вас я – єпископ, але з дітьми є дитиною, з молоддю – молодим, зі старшими – літнім».

– Кам'янець-Подільська єпархія в історичній ретроспективі зазнавала розквіту та занепаду. Яким чином відновлюватимете її колишню духовну велич?

– Кам'янець-Подільська єпархія свого найбільшого розвитку набула у XVIII столітті. Вона простягалася тоді на всю територію Хмельницької області та займала частину теперішньої Тернопільської і Вінницької областей. Єпархія була поділена на 25 деканатів, що об'єднували 919 парафій. Занепаду і цілковитого знищення єпархія зазнала в XIX столітті, коли теперішня Хмельниччина опинилася під пануванням Російської імперії. Вороже ставлення Російської імперії до Греко-Католицької Церкви призвело до її ліквідації на Поділлі.

За часів незалежності України давня Кам'янець-Подільська єпархія від-

кроками будуть зустрічі, спілкування і слухання. Важливо пізнати єпархію, як територію, але надзвичайно важливо пізнавати єпархію, як живий організм.

– Чого найбільше прагнете навчити своїх вірних?

– Хотів би, щоб ми всі разом – єпископ, священники і віряни – вчилися бути добрими людьми і ревними християнами. Бажав би, щоб наша Кам'янець-Подільська єпархія розвивалася і зростала духовно через гарну літургійну молитву, добре звершення богослужінь, мудру проповідь Слова Божого, катехизацію, уміння слухати один одного та послужити один одному, а особливо потребуючим.

– Людина, яка живе в соціумі, завжди йде на якісь компроміси. На які компроміси ви б не змогли піти?

– Я б ніколи не хотів іти на компроміс зі злом та свідомим гріхом, тому що це велика отрута, яка нищить людину і цілі спільноти.

– Ваш вік – ваша перевага. Ви ще розумієте молодих, але вже маєте достатній життєвий досвід, який дозволяє нарівні спілкуватися з людьми старшого покоління. Яким чином утримуватимете «золоту» серединку, аби привертати до Церкви молодь та зрілих людей?

– Святий Августин, звертаючись до своєї пастви, сказав: «Для вас я єпископ,

родилася і розвивається. Завдяки дотеперішньому адміністратору єпархії, Високопреосвященному владиці Василю Семенюку, єпархія на сьогодні має закладені міцні фундаменти для подальшого свого розвитку. Нині в Кам'янець-Подільській єпархії зареєстровано 75 громад, побудовано 52 нові храми, служать 33 священники. На теренах єпархії звершують також своє служіння сестри-редемптористки, отці-василіяни та отці-редемптористи.

– Яким чином налагоджуватимете співпрацю з іншими конфесіями?

– Христос закликає нас усіх жити в єдності та мирі. Використовуватимемо всі можливі способи, щоб налагоджувати співпрацю з іншими конфесіями. Приходжу на Хмельниччину, щоби своєю працею послужити побудові єдності, миру, злагоди та любові між усіма конфесіями і людьми доброї волі.

– Щиро дякую за розмову. Нехай Всевишній благословляє ваш архипастирський шлях.

Розмовляла Надія Шнодарунок
Департамент інформації УГКЦ

Владика-номінат Степан Сус: «Сучасний єпископ має бути людяним»

15 листопада стало відомо, що настоятель Гарнізонного храму святих апостолів Петра і Павла о. Степан Сус призначений єпископом Курії Верховного Архієпископа Української Греко-Католицької Церкви. Священик, якому в жовтні виповнилося 38 років, стане наймолодшим католицьким єпископом у світі.

На хвилях Радіо «Воскресіння» о. Степан у розмові із журналістом Тарасом Бабенчуком розповів, чому, на його думку, сучасний єпископ має бути передусім людяним, про те, що не боїться покидати Гарнізонний храм святих апостолів Петра і Павла, адже його є на кого залишити, а також про особистий шлях до священства.

– Чи вже почуваете себе владикою? Які відчуття?

– Є певне піднесення, бо розумієш, що маєш нове завдання, а з іншого боку – це період турбулентності, з новими викликами.

В семінарії не вчать, як бути єпископом, а лише священником, що є природно. Тут десь важко уявити себе єпископом. Може, коли почнеться примірка риз, то увійду у цей процес. Бо зараз я трохи у стресовому стані і намагаюся це впорядкувати, щоб добре і правильно використати свої зусилля. Перше, що я казав, коли почув про рішення Синоду і Святішого Отця, – що я замолодий. Є багато старших і досвідченіших священників. Але тепер щодня ближче і ближче наближаюся до цієї події.

– Коли ви отримали пропозицію єпископської хіротонії, то могли відмовитись. Чому ви її прийняли?

– Звичайно, кожного питають, «так» чи «ні». Але я собі подумав, що і за наше «ні» Бог спитає. Чому ти сказав «ні»? Я – частина Церкви. Якщо би «ні» сказали Шептицький, Сліпий, Гузар, то не знати, чи в нас була б Церква. Ми також маємо спільноту мучеників, яка не підписала зради і в такий спосіб віддала своє життя і сказала Богові «так». Я не знаю, що мене далі чекає, але довіряю Богові і готовий служити Йому і людям.

– Ви у Львові відомі як синкел військового капеланства і настоятель Гарнізонного храму. Чи ви маєте на кого залишити цей напрямок?

– Насамперед я радий, що наша система так вибудована, що кожен із нас відповідав за певний напрям. Навіть коли я був відсутній, то капеланство активно розвивалося. Храм – це спільнота людей, де кожен має свої обов'язки. Я не старався все прив'язати до себе, а намагався розділяти повноваження. Тому кожен капелан має свою ділянку, і пустки чи втрат не буде, а темп життя Гарнізонного храму ще збільшиться. Головна наша місія – це служити для військових і їх сімей. Тому з цим всім впораються без проблем.

– Яким, на вашу думку, є сучасний єпископ?

– Він передусім має бути людяним, і це риса, яка має бути характерною для всіх. Все починається з простого – з людських стосунків. Звичайно, єпископ не може бути ідеальним, бо він – людина, але кожен з нас покликаний будувати стосунки. Час ставить певні виклики

і дискурс теж повинен змінюватися. Я сподіваюся, що наша Церква у такій багатоманітності виконує місію вчити бути людяними, бо хто людяний, той любить Бога і вміє це життя прожити.

– Яким шляхом Бог вів вас до священства?

– У храмі свого дитинства я бачив приклад доброго священника. Він заходив у святиню щоразу в іншому взутті. Це така стара школа виховання. Це був о. Мирон Підгірний. І він для мене став певним прикладом священства. Згодом я почав прислуговувати при священнику – це був наш парох. Потім я бачив приклад інших душпастирів, які були покликані Богом до служіння в останні роки підпільної Церкви.

Також великий вплив на мене мав мій дідусь, який вже відійшов у вічність. Але моя бабуся, Антоніна Сус, ще жива, їй – 94 роки. І я читав багато про митрополита Андрія Шептицького – він був для мене прикладом. І я мамі теж казав, що хочу бути на нього схожим.

У 90-х роках журнали духовного змісту, книжки були зовсім новими для нас, були відкриттям. Але це стало поштовхом для мене, щоб іти і наслідувати цих людей. Потім я вступив до Бучацького ліцею, де навчався із 1996 року. Я закінчив цей колеґіум, і ми були першим його випуском. Потім вступив до Львівської

духовної семінарії Святого Духа.

Навчання в Бучачі стало для мене проривом у духовному житті. Я думав, чи іти до василіянського монастиря, чи до семінарії.

Семінарія, звісно, дала своє. Я завдячую покликанням Богові і тим душпастирям, які показували дуже гарний приклад.

Якийсь час я писав статті до журналу «Місіонер».

– У семінарії ви почали займатися військовим капеланством. Чому саме цей шлях обрали?

– Тоді в семінарії були такі, як я. Разом із сьогодні вже владикою Богданом Манишином ми пробували в семінарії відкрити нові напрямки, зокрема, військово-капеланство, що було трохи більше ніж парафіяльне життя. Капеланство військово-студентське і сиріт стало дуже актуальним.

Тоді ще ніхто не розумів, що означало слово «капеланство». І десь тоді ми з перших цеглинок почали будувати щось серйозне. Тут треба шукати підхід, бути гнучким, відповідати на виклики і допомогти військовим бути з Богом. Осередком була Академія сухопутних військ у Львові.

– Як ви молодим семінаристом шукали підхід до зрілих і серйозних військових?

– Я пропонував, щоб вони обирали

тему зустрічей, а загалом було цікаво. І будні зелені, а тут хтось у чорному прийшов, і пропонує піти у паломництво чи навіть на піцу. І ми старалися бути друзями. І багато випускників, ще цих років, почали мені писати. І якщо вони пам'ятають і визнають це, то, значить, ми знайшли правильний підхід до їхнього серця.

– У 2006 році відбулося освячення храму у військової академії, і це був перший великий проект. Чи не було вам страшно семінаристом шукати гроші, спілкуватися з військовим керівництвом?

– Була віра, що це є Божа справа. Певний час військової були поза увагою всіх Церков. Для мене перші місяці служіння там були страшно непевними. Парафія складалася з курсантів, які не мали

коштів. Тому фінанси брали десь з усього світу. Згодом ми повірили, що це пошириться на силові структури. Ми виховували добрих християн. Вони поверталися додому і знали, що таке Церква. Часто і православні священники дякували, що ми виховали їм хороших парафіян.

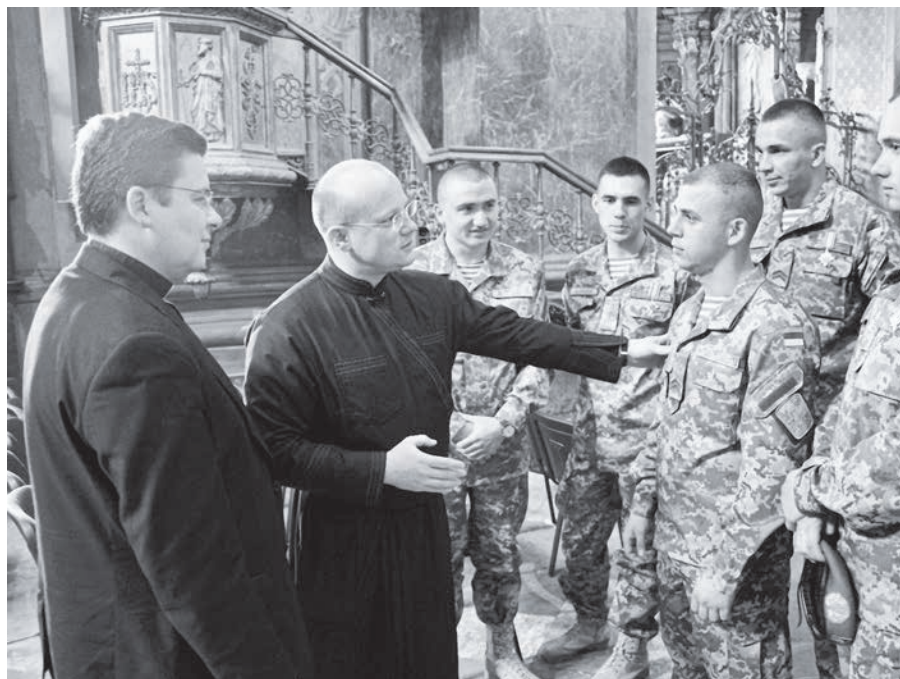
– Як вдалося створити капеланські структури? Скільки на сьогодні є капеланів?

– Капеланська структура – 23 священники, всіх працівників – 49. Ми стараємося дбати про кожного. Намагаємося шукати локальні кошти серед жертвних українців, як готові нас підтримати. Дякуємо за цих людей у всьому світі. Капеланство вимагає зусиль, але коли ти маєш підтримку, то маєш більше можливостей служити Богу. Стараємося, щоб семінаристи також мали стимул служити.

Я вважаю, що пожертва – це є хороший жест. Ми ніколи не оцінимо вартості того, що маємо, доки не навчимося ділитися з ближнім. Як той багатий у притчі про багача і Лазаря. Людина, навіть коли заробляє, впадає в кризу. Тому важливо ділитися. Людина хоче жертвувати чесним людям. Ми заслужили репутацію чесності.

Кожного тижня проводимо збірки на лікування дітей. Коли є трагедія в сім'ї, то йдуть насамперед до Церкви.

Часто Церкві дорікають, що вона багата. Але ніхто не говорить про речі милосердя, які Церква робить таємно. Звичайно, потрібно, коли просиш гроші, пропонувати різні проекти. Наприклад, був один американець, який сказав, що може дати кошти на пальне. Ми могли, звісно, сказати, що нам більше на сиріт потрібно, на їхню підтримку, але якщо в автомобілях душпастирів буде пальне, то вони зможуть і поїхати, і висповідати, і виконати інші завдання.

«На Майдані народ поставив високі моральні рамки, згідно з якими ми оцінюємо політиків, громадських діячів, життя Церкви», – Глава УГКЦ

Революція гідності – переломний момент для українського народу, бо тоді український народ чітко заявив, що ми маємо свідомість європейського народу. На цьому наголосив Блаженніший Святослав, Отець і Глава УГКЦ, під час ефіру програми «Відкрита Церква» 20 листопада. Співрозмовником Глави УГКЦ був журналіст Сакен Аймурзаєв.

21 листопада УГКЦ та українське суспільство відзначає день Собору святого архистратига Михаїла і День гідності та свободи – початок двох революцій: Помаранчевої революції (2004 року) та Революції гідності (2013 року).

«Ми починаємо розуміти фразу, яку раніше сказав Папа Венедикт XVI, що кожного разу, коли хтось усвідомлює свою гідність – це справжня революція. Я думаю, що Революція гідності була переломним моментом у пострадянському історичному періоді. Ми щоразу глибше розуміємо, що тоді на Майдані український народ виставив певну парадигму своєї нової епохи, в яку ми входимо. Це є парадигма, яка справді може назватися парадигмою свободи та всього того, з чим вона є пов'язана. Бо ми розуміємо, що свобода – це не тільки відсутність зовнішнього примусу чи системи, яка обмежує твою свободу думки та дії. Свобода – це є духовна категорія. Блаженніший Любомир Гузар говорив, що свобода – це є здатність людини чинити добро, і не тому, що мене хтось примушує це робити, а тому, що я сам хочу добра для свого народу, ближнього і самого себе», – пояснив Глава УГКЦ.

І згодом додав: «Я вважаю, що тоді на Майдані український народ виставив високі моральні рамки, згідно з якими ми зараз оцінюємо все: політиків, громадських діячів, життя Церкви. Адже тоді український народ чітко заявив, що ми маємо свідомість європейського народу. Ми – європейська нація, яка має коріння в європейському виборі рівноапостольного князя Володимира. Це ті орієнтири, парадигма народу, який хоче свободи, усвідомлює свою гідність та прагне будувати на рідній землі вільну демократичну державу європейського взірця на християнських засадах. Ці елементи ми тепер чітко та ясно проглядаємо, коли згадуємо Майдан».

Предстоятель підкреслив, що молитва та християнські засади стали важливими елементами Революції гідності.

«Гідність кожної людини та народу є закорінена в гідності, яку кожній людині дарував Господь, творячи її на свій образ і подобу. Тому відкрити це все та мати свободу заявити про це на увесь світ – є важливим напрямком нашого суспільства, який Господь нам тоді об'явив на Майдані», – зазначив духовний лідер греко-католиків.

Крім того, він розповів, наскільки політики відповідали високим стандартам народу. «Революція гідності була протистоянням між народом і тією владою, яка була від його імені, але не презентувала і не віддзеркалювала народ як джерело влади».

З іншого боку, я хочу пригадати, що Майдан починався як суто громадська маніфестація. Пригадуємо, що спочатку було два різні Майдани – політичний, де були розгорнуті прапори тих чи інших партій, які себе тоді позиціонували як опозиційні партії, а відтак на Майдані Незалежності був громадський Майдан. Потім політики побачили, що люди до них не йдуть, тому вони мусіли згорнути свої прапори і прийти до громади. На мій погляд, це показує, що Майдан виставив такі високі морально-етичні вимоги, що до них поки що не дотягує жодна політична партія – ні тоді, ні тепер. І ми якраз оцінюємо всю постмайданівську палітру у світлі тих критеріїв оцінювання, які народ тоді заманіфестував як свої природні вимоги до влади», – наголосив Блаженніший Святослав.

Він вважає, що тим злочинам, які були вчинені проти Майдану, немає терміну давності. Родини героїв Небесної сотні дотепер очікують правди. Предстоятель УГКЦ сподівається, що справи за злочини проти Майдану не будуть припинені.

Департамент інформації УГКЦ

У Львові відбулася міжнародна конференція «Отець Климентій Шептицький: життєвий і духовний шлях блаженного Католицької Церкви»

15-16 листопада у Львівській національній обласній бібліотеці України ім. Василя Стефаника відбулася міжнародна наукова конференція «Отець Климентій Шептицький: життєвий і духовний шлях блаженного Католицької Церкви». До конференції численно долучилися духовенство, науковці, представники влади. Привітав присутніх Митрополит Львівський УГКЦ Високопреосвященний владика Ігор, який переконаний, що справа блаженного священномученика Климентія живе, бо є ті особи, які її досліджують.

«Кульмінаційним моментом святкування 150-ліття від народження блаженного Климентія Шептицького стане Божественна Літургія у його родинному селі Прилбичі. Важливо, що цю дату святкуємо як на церковному, так і на державному рівні. Життя блаженного Климентія Шептицького можна розділити на два етапи: світське і чернече. Але їх об'єднує служіння Богу та українському народові. Різниця полягає лише у тому, що у світському житті він служив Богові і народу, як доктор обох прав, депутат Австрійського сейму, президент «Товариства галицьких лісів», а у монашому – як той, хто був правою рукою свого брата – митрополита Андрея, особливо у справі відродження Студійського чернецтва», – наголосив Митрополит Львівський УГКЦ.

Доповіді конференції були присвячені різним аспектам біографії і діяльності блаженного Климентія. Зокрема, синкел у справах монашества Львівської архієпархії УГКЦ о. Юстин (Бойко) розкрив маловідомі сторінки життя о. Климентія Шептицького. «Першу ціль, яку ми перед собою ставимо, то зруйнувати стереотип про те, що брати Шептицькі мали конфлікт на фоні національно-політичних питань. Їхнє листування свідчить абсолютно про протилежне», – зазначив о. Юстин, а згодом представив присутнім копії кількох оригінальних рукописних листів між братами Шептицькими періоду 1914-20 рр., а також їхнє відчитання. Також отець поділився таким цікавим фактом, що блаженний Климентій мав не найкращий почерк, і тепер дослідникам нелегко дається «відчитання» тих сенсів, які були закладені у його приватному листуванні з братом.

Долучилася до конференції і директор департаменту розвитку Львівської міської ради Наталія Бунда. «Насправді цей рік у місті Львові дуже особливий. Ми спільно з Українською Греко-Католицькою Церквою напрацювали цілу низку заходів до 150-річчя блаженного священномученика Климентія Шептицького. Навіть важко окреслити словами велич цієї постаті. Це людина, яка своєю суспільною діяльністю, любов'ю до народу, до Галичини, показала, як потрібно розбудовувати місто, де ми живемо, і країну. І про те, що відповідальність лежить на кожному з нас. І якщо ми хочемо жити у суверенній та успішній країні, то це все виключно мають бути плоди і результати нашої праці», – зазначила вона.

У рамках конференції синкел у справах монашества ЛА УГКЦ о. Юстин (Бойко) закликав присутніх звернутися до «Яд Вашем» про визнання митрополита Андрея Шептицького Праведником народів світу.

«Духовна велич Львова»

Отець Тихон Сергій Кульбака:

«Ми не можемо примусити нікого ні до чого, але ми можемо змінити себе – і це буде натхненням для інших»

Сімейні конфлікти – між чоловіком і дружиною, між батьками і дітьми тощо – одна з найпоширеніших проблем, з якою приходять до психолога, зазвичай, уже на стадії безвиході. Щодо родинних стосунків нерідко просять поради у душпастиря – і це теж, певною мірою, жест відчаю. Чому і як родина з осередку тепла й любові перетворюється на некло? І що робити у ситуації, коли продовжувати так жити стає неможливим? Про конфлікти у сім'ї й родині – священник і психотерапевт о. Тихон Сергій Кульбака.

Отець Тихон Сергій Кульбака – сам по собі примітна й відома особистість: греко-католицький священник з Мар'їнки на Донеччині, душпастирював у Донецьку, був одним з організаторів молитовного марафону в часи Революції Гідності, потрапив у полон до сепаратистів, був звільнений, нині живе і служить у Львові – і як священник, і як психотерапевт (має 22 роки психологічної практики і 27 років служіння). Після полону важко хворів, але зміг подолати хвороби – завдяки Богу і людям.

Одна із ключових тез отця Тихона, в тому числі і щодо конфліктів у стосунках між близькими людьми: іншу людину змінити неможливо, можна лише змінити СЯ, змінити самого себе. Працювати над собою, своїми травмами і проблемами, які часто і є однією з причин важких стосунків. І ця праця дивовижним чином спонукатиме до змін іншу людину чи людей.

– Згадаймо євангельську історію про блудного сина, який пройшов довгий шлях світами й повернувся додому, але вже іншим, – каже отець. – Суть цієї притчі у тому, що зміни відбуваються лише тоді, коли ми переживаємо й набуваємо власних досвідів, проходимо свій шлях самі. Цей шлях неможливо пройти за когось – це питання доброї волі самої людини, яку заклав і дарував кожному з нас Бог. І якщо людина дивиться, в першу чергу, на себе – дивиться без ілюзій, приймаючи себе такою, якою вона є, не втікаючи від відповідальності за своє життя, не звинувачуючи у своїх чи родинних проблемах когось – зміни можливі і в людині, і в її оточенні. І я, як священник і психотерапевт, був свідком таких змін не один раз...

Діє закон сімейних систем: коли один із членів цієї системи починається змінюватися – міняється і вся система.

– Ми не можемо і не зможемо примусити нікого ні до чого – навіть якщо здається, що це на добро. Це не так, – каже отець Тихон. – Якщо людина не хоче сама – ніякий примус не спрацює. Але ми можемо змінити себе, працювати з собою – і це буде натхненням для інших, пробудженням цього бажання, і поступово ці зміни відбуватимуться і з ними...

Отець Тихон розповідає, що були випадки, коли на консультацію приходив хтось один із подружжя, пізніше – другий, потім – їхні батьки. Чому? Тому що побачили, що інша людина стає впевненішою, спокійнішою, щасливішою – стає іншою, і це надихає, «заражає».

Отець Тихон цитує своє улюблене прислів'я: працею, ніби все залежить тільки від тебе, і молися, ніби все залежить тільки від Бога.

– Важливо розуміти і приймати обидві ці умови: є Божа воля – і моя воля й відповідальність за своє життя. Бо інколи всю відповідальність ми перекладаємо на Бога, але якщо нічого не змінюється в нашому житті, то, може, варто спитати себе: чи вчепав я свої можливості й зробив усе, що від мене залежало?..

У продовження теми відповідальності, у стосунках із собою та з іншими важливі особисті межі, відчуження власного простору, а також (у термінах психологів) – сепарація, відділення себе від батьків. Незавершена сепарація, «невідпущання» батьками своїх синів/дочок – одна з причин і особистих, і сімейних драм як батьків, так і дітей. Отець Тихон каже: це відділення, окремішність, проживання власного життя відбувається з моменту народження. З кожним роком і кроком людина стає самостійнішою, набуває досвіду та відповідальності за власні вчинки і дії. У таїнстві шлюбу є слова про те, що «покине чоловік батька і матір, і приєднається до дружини своєї, і стануть вони одним цілим» – це етап нової самостійності та відповідальності уже не тільки за себе, а й за інших, за майбутню нову сім'ю.

Попри те, дуже часто таке відокремлення від батьків так і не відбувається – батьки продовжують впливати на життя своїх дітей, які давно мають власних дітей, контролювати їх. Саме такі несепаровані стосунки, фатальна взаємна залежність і несамостійність – як батьків, так і дітей – стають причиною міжособистісних конфліктів як у сім'ях, так і між поколіннями. Причому відбувається ланцюгова реакція: батьки передають такий досвід залежності своїм дітям, ті – своїм, і так далі. Це явище – хворобливої залежності, намагання впливати і контролювати чийсь життя, і водночас власна нереалізованість, – дуже розповсюджене на пострадянському просторі і це колосальна проблема – як особистісна, так і суспільна й екзистенційна.

– Основи життєвого сценарію закладаються в сім'ї, – каже отець Тихон Кульбака. – І коли чоловік і жінка несуть у собі травми своїх родин, і ці рани не зцілені – тобто не пережиті усвідомлено, не прийняті і не відпущені, – вони переносяться й на стосунки одного з одним, а потім і на своїх дітей. Тому коли готуємо молодят до шлюбу, ми говоримо з ними і про це: якщо у вас заранені, непрості стосунки з вашими батьками, ці проблеми треба опрацювати, щоб не переносити ті ж сценарії у свою власну сім'ю...

Несепаровані стосунки взаємної болісної залежності, за принципом гіперконтролю/опіки з боку батьків – і несамостійності і невідповідальності за власне життя з боку дітей, є токсичними: у таких родинх всі незадоволені, нещасливі, всі страждають, але розірвати це порочне коло важко. До того ж, такий сценарій передається: жінка чи чоловік, які мають незавершену сепарацію з батьками, не навчені проголошувати і захищати власні особистісні кордони, не будуть поважати й кордони інших людей, і за тим же принципом виховуватимуть власних дітей. У таких випадках потрібні усвідомлені зусилля, щоб людина розуміла ненормальність такої поведінки і ставлення до себе й інших – тільки працею над собою можна перервати відтворення цього сценарію.

– Потрібно брати відповідальність за своє життя і робити власні кроки – в тому числі, щоб вийти з такого токсичного стану, – каже отець Тихон.

Він вважає, що однією з причин багатьох проблем і конфліктів є, як він каже, ненавченість, відсутність найнеобхідніших знань, умінь і навичок щодо міжособистісних стосунків.

Джерело: «Домашня Церква»

Що відбувається з вірою підлітка?

Є відома приказка, що життя справжнього чоловіка ділиться на три періоди: коли він беззапечно вірить в Діда Мороза, коли він категорично не вірить в Діда Мороза, і час, коли він сам стає Дідом Морозом. Можна сказати, що щось подібне відбувається і з вірою людини, з її дитячими уявленнями про Бога. Спочатку вони носять казковий характер. Але підліткове мислення тяжіє до природничого світогляду, а тому цей період справді загрожує відпаданням від Церкви й активним протестним ставленням до неї.

Протоієрей Василь Зінківський пише, що підліткам властивий стихійний дитячий атеїзм: дитячі уявлення про Бога і віру у них руйнуються, а нові ще не закладені. Іноді трапляється, що на цьому рух зупиняється.

Я викладав в ліцеї і, в числі інших вів предмет, який тепер називається «Основи православної культури». І ось один хлопчик заявив мені: «Я в Бога не вірю. І навіть не думайте мене агітувати». Я запитав: «Чому не віриш?» – «Все дитинство я вірив розповідям дорослих про мстиву, злу, деспотичну істоту, якій чомусь треба підкорятися. Але тепер я виріс і зрозумів, що все це – дурниці». Я простягнув йому руку і сказав: «Ну, значить, ми з тобою однодумці». – «Чому?» – «Я теж не вірю в такого Бога. Я з тобою повністю згоден». – «А в якого Бога вірите ви?» – «Ось про це ми і будемо говорити на заняттях».

Так я став свідком підтвердження ідеї Зінківського. Підлітковий стихійний атеїзм справді існує! І якщо ми починаємо проявляти повагу до дитини, до її особистості, її мислення, до навіть найдурніших, найбезглуздіших її питань, у нас з'являється надія повернути дитині Бога. Головне – щоб вона озвучувала ці питання. Ось чому так важливо не втратити з нею контакт. Треба радіти, коли діти задають питання.

Одна дівчинка написала листа архієпископу Кентерберійському. Він відповів їй, а в кінці листа подисав: «Я тебе дуже прошу про одне: ніколи не кидай цієї своєї прекрасної звички ставити запитання. Навіть якщо іншим це здається непристойним або дурним. Збережи в собі цю чудову властивість».

Якщо дитина засвоює формальну релігійність, її віра перетворюється у просто виконання обряду. Вона стає для неї нудною і непотрібною, і їй уже не хочеться ходити до храму. Підліток ще не здатний розуміти, що всі ці правила й обряди, здавалося б, суто формальні, є підмогою для його духовного зростання.

Один дванадцятирічний хлопчик дуже добре почував себе в храмі. Церква стала для нього дуже важливим ресурсом, хоча він, звичайно, цього не усвідомлював. Батьки подумали-подумали і попросили настоятеля взяти його в прислугу. Отець відповів: «А навіщо? Я не люблю, коли діти прислугують у вівтарі. Нехай він краще молиться в храмі. Це батьківська пиха – проштовхнути дитину ближче до того місця, де йде богослужіння, а потім хвалитися, показуючи фотографії». Але батьки наполягали: «У храмі хлопчик стає спокійним. Він відчуває себе тут дуже добре, впевнено, легше вирішуються потім його шкільні проблеми. Гірше-то ж не буде». І вмовили отця. Хлопчик почав прислугувати у вівтарі.

Одного разу один з напарників нашого героя, дорослий хлопець, вчинив у вівтарі щось недобре. «Як же так? – здивувався підліток. – Це ж святе місце!» На що хлопець відповів йому: «Тільки нікому не кажи». – «Як, хіба ти сам не скажеш про це на сповіді?» – «Ще чого бракувало!»

Ці слова зруйнували щось дуже важливе в душі хлопчика. Він не увійшов наступного дня до вівтаря й оголосив, що більше не хоче туди ходити. А потім і зовсім перестав ходити до церкви.

Можливо, цьому хлопчику було погано у звичному середовищі, і до храму він приходив як за міцні стіни, де немає нашпигування, сварок, суперництва, насмішок і знущань – всього того, що його травмувало. Він щиро вірив, що церква – це інший світ, і, зустрівши біля вівтаря – у вівтарі! – людину, яка нічим не відрізнялася від тих, мирських, вирішив для себе, що зло проникло і за стіни храму. Як це прийняти? Через якийсь час він розповів мені, що після цього церква втратила для нього виняткове значення.

Від підлітка не можна очікувати зрілої віри і зрілих вчинків. Здається, що підлітків взагалі не варто пускати у вівтар, оскільки там трапляються складні ситуації, особливо на великі свята або на Архиєрейській Літургії, коли дорослі нервують, намагаючись провести службу без помилок. Це природне бажання – гарно, благоговійно провести Божественну Літургію – занурює людину в суєту, яка зазвичай зрозуміла дорослому, але підлітку може виявитися не під силу. Як ми вже говорили, йому властива категоричність.

Якщо вівтар – це «небо на землі», то нехай він небом на землі і буде. І ніяких «але». Мислення підлітка не є гнучким, для нього не існує компромісів в духовному житті, і цю особливість віку треба обов'язково враховувати.

Ми, дорослі, забуваємо, що самі були колись настільки ж категоричними, що для нас теж існувало лише чорне та біле, і будь-який розрив між справою та словом сприймався як брехливість. Категоричність, безкомпромісність і принциповість в духовному плані – це відмінні риси релігійності підлітка. Пізніше він подорослішає, до нього прийде і гнучкість, і мудрість, але зараз він ще не може вмістити півтонів, зрозуміти і пробачити різницю між євангельським закликом та його реалізацією. І нам ні в якому разі не варто провокувати дитину на якісь подвиги віри.

Джерело: о. Тихон Кульбака, «Духовно-психологічна порада»

о. Ярослав Чухній: «Храм Преображення Господнього завжди був греко-католицьким»

27 жовтня, у храмі Преображення Господнього (Львів, вул. Краківська, 21), відбулася низка заходів, присвячених 30-літтю приєднання парафії до УГКЦ. Про події жовтня 1989 року та життя сучасної Церкви говоримо з отцем Ярославом Чухнієм, настоятелем храму Преображення Господнього УГКЦ.

– Отче, розкажіть про місце храму Преображення Господнього у житті Львова – як в історичній перспективі, так і зараз.

– Варто зазначити, що Преображенка була другою міською церквою міста Львова. Так вона титулувалася. На розбудову цієї парафії збирали колосальні кошти по всій Україні. У куполі нашого храму є герби меценатів, які пожертвували кошти на храм. Храм будували довго. У 1848 році австрійський цісар передав греко-католикам міста Львова руїни університетської бібліотеки на спорудження другої міської церкви, а вивершили святиню з хрестами на куполі 1898 року.

З приходом радянської влади у 1946 році відбувся Львівський псевдособор. Підготовка до цього собору була тут, у храмі, оскільки о. Гавриїл Костельник був настоятелем Преображенки, хоча головні події щодо проведення псевдособору відбувалися у соборі Юра. Отець Гавриїл, як казали мені потім православні священники, мав один з аргументів для впливу на духовенство переходити на православ'я, щоб пізніше не прислали промосковських батюшок. Гадаю, що о. Костельник мріяв про таку собі автономію Православної Церкви на заході України, яка пізніше буде мати свою структуру, семінарію, вісник.

Можливо, саме тому, що підготування до псевдособору мали перебіг тут, у парафії, вона не була настільки репресована, як інші. Тут перебували впродовж всього часу священнослужителі, які розуміли, що була вчинена несправедливість стосовно УГКЦ, але, зважаючи на тодішній тотальний контроль влади, не могли про це сказати. І ця лояльність духовенства була також відчутною для вірян. На той час не так багато храмів було відчинено. А наш храм все ж був у центрі міста. Тут було чимало чудових проповідників: о. Петро Козицький, майбутній митрополит Миколай (Юрик), о. Володимир Романчук. Впродовж цього часу не було відчутним загострене протистояння з греко-католиками. У храмі збереглося чимало католицьких практик: травневі богослужіння до Богородиці, у червні – до Христа Чоловіколюбця, в день, коли припадало свято Пресвятої Євхаристії, посвячували віночки, та й багато інших. Тому, коли з'явилися сприятливі умови, 29 жовтня 1989 року, парафія перейшла. Зрештою, люди були готовими до цього.

– Ви як священник перейшли з Православної Церкви в УГКЦ. Як так сталося?

– Так, я був сотрудником о. Володимира Яреми, у майбутньому – патріарха Димитрія. Коли він оголосив про відновлення автокефалії для УАПЦ, я вже був сповнений іншими переконаннями, жив іншою ідеєю. У мене була за духом греко-католицькою родина, особливо прабабця і бабця. Отець Амвросій Лотоцький, який служив у моєму родинному селі, який, зрештою, мене хрестив, був прикладом того духовенства, яке підписало про перехід до РПЦ, щоб не бути репресованими, але ніколи не був ярим противником УГКЦ.

Коли я одружився, то потрапив у дуже побожну родину. Мої теща і теща були з числа репресованих. Пригадую, коли не можна було висловлювати свої релігійні переконання, у дружининій родині дружини вмикали «Радіо Ватикан», слухаючи Службу Божу по радіо, так ідентифікуючи свою приналежність до Греко-Католицької Церкви. Тому на питання о. Володимира – «Чи ви, отче, з нами?», – я отцеві щиро подякував за співслужбу і повідомив, що не приєднуюсь до їхньої заяви щодо відновлення автокефалії.

Церковне управління перевело мене до Преображенського храму. Так сталося, що в Преображенці було вакантне місце, тому сюди я перейшов 24 серпня 1989 року. Настоятелем парафії був о. Андрій Горак – майбутній єпископ в УПЦ КП. З о. Андрієм на тему греко-католиків ніколи не говорив.

Події в державі, що нахлинули з горбачовською відлигою, публікації в пресі про псевдособор наближували публічний вихід Церкви з підпілля. Напередодні маніфестації, що мала перейти у Львові, 17 вересня, як знак незнищимості Греко-Католицької Церкви, я зустрівся з митрополитом Володимиром (Стернюком) і запропонував йому, що 17 вересня перейду до УГКЦ. На що владика сказав, що ще не час. А ось 29 жовтня було цілком сприятливим...

– Що вас врешті-решт переконало прийняти рішення?

– Як я вже сказав – саме домашнє виховання. Все, що я знав про греко-католиків, – це від домашніх. Вперше з греко-католицьким священником зустрівся, коли по-

тайно вінчалися з дружиною. А вінчав нас о. Євстахій Смаль. Незгладне піднесення, дух відваги відчув від о. Германа Будзінського, коли він став близьким для родини через смерть тестя. Відомості про голодування греко-католиків на Арбаті в Москві за свою легалізацію, публікації про псевдособор у журналі «Огоньок» за авторством Віталія Коротича, болоче сприйняття тої несправедливості з боку більшовицького режиму і мовчазної згоди РПЦ, яка підтримала насильницькі дії проти греко-католиків, – це все мотивувало мене прийняти рішення. Психологічний тиск, пережиття постійного контролю, приниження від упокорення перед владними структурами спонукали мене прискорити момент повернення парафії до Української Греко-Католицької Церкви, з якої свого часу насильно вирвали вірних.

– Чи можете пригадати цю доленосну Літургію?

– У неділю, 29 жовтня 1989 року, як звичайно, о 7:30 я розпочав Літургію. Перед тим, як почав виходити на служіння, почув, як відчиняються бічні двері. Отець-настоятель ніколи не приходив так рано. І ось отче Андрій каже: «Знаєте, отче, греко-католики сьогодні планують захопити якусь центральну церкву у Львові». І я тут, злукавивши, відповів, що такі спроби були неодноразовими, злякавшись, щоб отче мене не запідозрив. Виходжу на Службу і бачу, що нема зовсім людей. Я, до речі, служив тоді у бічному вівтарі Воскресіння. Переходячи до вівтаря, побачив члена апарату управління у справах релігії, який йшов мені назустріч. Не промовивши ні слова, він пішов до захристії, а я пішов служити. У мене була перша думка, що зараз буде захоплення вівтаря і мене викинуть звідти.

Потім, вже після читання Євангелія, в церкві зібралось більше людей. Теперішній отче Ігор Цар привів групу молільників, які з нетерпінням очікували такої хвилини. Тільки на сугубій ектенії я, перемігши страх, пом'янув Вселенського Архієрея Папу Івана Павла, Блаженнішого Патріярха Мирослава-Івана і Преосвященного митрополита Володимира. Отець Андрій, вийшовши на солею, закричав: «Отче, що ви робите?» Проте ми продовжували молитися. Мене підтримали як всі люди, так і дяки. Так почалося нове життя для парафії храму.

– Чи були побоювання, що після Літургії вас можуть схопити і провести у місцеві «органи»?

– В момент повернення парохії я про такі речі й не думав. Ще митрополит Володимир (Стернюк) пробував мене заспокоювати перед самою подією, якщо, не дай Бог, влада скористається правом насильства.

Я ніколи не робив чогось в протигагу Божому слову. Господь бажав, щоб Його спільнота була неподільною і об'єднувала в собі всіх, хто бажає спасатися через Ісуса Христа. Люди через свої амбіції Христову Церкву роздерли і розворогували...

Вже з 4 листопада 1989 року проти мене відкрили кримінальну справу за двома статтями. Мене викликали на допити, постійно наголошуючи, що я вчинив злочин – незаконне захоплення храму. Я ж відповідав, що злочину нема. Зрештою, парафія повністю підтримала перехід і перереєстрацію громади.

– Отче, а як відбувалася ваша комунікація із настоятелем о. Андрієм Гораком, який вас не підтримував?

– Я говорив з отцем після цього випадку, просив перейти в лоно УГКЦ і далі очолювати парафію. Насамперед хочу згадати добрим словом покійного владика: він був добрим і толерантним чоловіком... Після подій у ту доленосну неділю о. Андрій, чомусь зачинившись у бічній захристії, не бажав покидати храму впродовж цілого тижня. Я попросив митрополита Володимира направити делегацію на перемовини – владикау Філімона (Курчабу), о. Богдана Смука, оскільки зі мною отче Андрій не особливо прагнув контактувати. Я тоді гадав, що буде позитивне вирішення ситуації, проте перемовини

не вдалися. До речі, до отця Андрія приходили світські люди, священники – це не означало, що він сидів у храмі ніби в ув'язненні.

Так тривало до суботи того тижня. У суботу отче Андрій попросив вийти у місто зателефонувати, бо мобільних телефонів не було, як не було і стаціонарних телефонів у храмі. Після цього дзвінка отче повернувся до храму і сказав: «Я йду». Я тоді відповів: «Отче Андрію, двері храму для вас відчинені»...

Півроку у святині цілодобово чергували люди, які молилися й оберігали недоторканість своєї святині. Нашу парафію довго не перереєстрували – аж десь до липня 1990 року.

Коли згадую ці події, то відчуваю певний щем у душі. Пригадую собі Йорданські свята цього періоду – мене викликали на черговий допит. Тоді голова братства, нині блаженної пам'яті о. Мирослав Солтис, зателефонував і сказав, що якщо отця Ярослава не відпустять, то парафія прийде на вул. Миру 1, щоб він посвятив воду. Після цих слів мене машиною відвезли до Преображенки. Тому цього річчя урочистості у нашому храмі присвячені пам'яті тих парафіян, які віддали таку молитовну жертву, і тим, які розбудовували цю парафію.

Мене часто болить, коли ми намагаємось націоналізувати Церкву, бо насправді Церква – одна. За словами Папи Івана Павла II, вона має два крила – східну і західну традицію, але є Христовою. Мене мотивували все життя Христові слова: «Будьте всі одно».

– Ви неодноразово згадуєте у своїх відповідях митрополита Володимира (Стернюка) – справді потужну духовну особистість у житті УГКЦ. Які найяскравіші спогади про цього архиєрея?

– Дуже приємні. Владика був відповідальною людиною, особливо щодо збереження і передання східного обряду. Він казав, що віра – понад усе, але треба й любити свій обряд, щоб досконало виконувати спільні богослужіння. Вперше він служив у Преображенці на Різдвяні свята, після переходу парафії. Ніколи не йшов на компроміси у питанні обряду. Відчуття дисциплінарності якось перепліталось з його ласкавістю і внутрішньою добротою. Митрополит вмів підставляти плече допомоги слабшим і їх мотивувати перемагати труднощі.

– Варто зазначити, що в розмові з представниками православної громади міста часто можна відчути жаль за Преображенкою, почути, що храм має бути православним.

– Я не розумію, чому православна громада вважає храм своїм. Ця святиня збудована чітко на кошти греко-католицької громади не лише міста Львова, але й цілої західної України. Я навіть мав у руках архівні документи, у яких зазначалося, в якому селі і скільки збирали на святиню. Хочу сказати, що тоді це були величезні кошти.

– Все ж, якщо придивитись до структури храму, то вона має у собі східний православний дух, – візьмімо хоча б вівтарі...

– Хочемо чи не хочемо це визнавати, але храм будували як другу міську церкву. Її будували «Народний дім» з москвофільським духом. Багато чого було змінено. Проте храм є свідченням східної традиції, про що свідчать, як ви зауважили, куполі і вівтарі. Згідно зі східною традицією, в одному святилищі не можна служити більше однієї Літургії в день. Тому у нас у храмі є п'ять вівтарів: головний – Преображення, бічні – Воскресіння і Зарваницької Божої Матері. Варто зазначити, що впродовж усього часу, навіть коли храм був православним, тут містилася ікона Зарваницької Богоматері. І ще є два приділи – храм святих Володимира і Ольги та Воздвиження Чесного Хреста Господнього. На жаль, у неділю ми служимо тільки на центральному вівтарі, оскільки парафіяни просять не переходити на бокові задля зручності. А так, впродовж тижня, у нас щодня було служіння на іншому вівтарі.

– Отче, минає 30 років з часу виходу УГКЦ з підпілля. Це величезний проміжок, який дозволяє переосмислити певні процеси. Як ви, як безпосередній учасник подій, можете оцінити цей період для цілої Церкви?

– Минає час, змінюємось ми – збільшується кількість храмів. І в мене зараз таке відчуття, що Церква зробила щось надзвичайне впродовж цього тридцятиліття. Про це можемо засвідчити, аналізуючи цей процес як структурний, навчальний, просвітницький. Неможливо навіть вкласти у розум, як можна було досягнути такого успіху після того, як 43 роки Церкву знищували у корені, коли вірні могли молитися тільки у домівках, і то підпільно. І я гадаю, що саме ця міцна молитва працювала на перспективу. Можна згадати слова митрополита Андрея: «Йдемо у глибоке підпілля, щоби пройти випробування. Але Церква вийде і зацвіте». Так і сталося.

Розмовляла Юліана Лавриш, «Духовна велич Львова»

90-літній ювілей українського бандуриста та дослідника кобзарства

3 листопада у Львівському палаці мистецтв (м. Львів, вул. Коперника, 17) відбулася урочиста академія, присвячена 90-літньому ювілею Богдана Жеплинського – бандуриста, дослідника кобзарства, науков-

ця, інженера-хіміка, публіциста і громадського діяча.

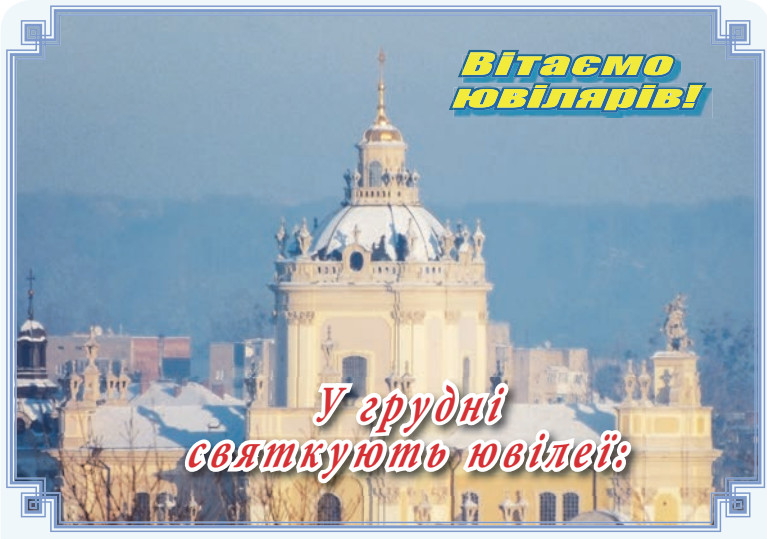
Ювіляра вітали капели бандуристів, хоріві колективи, виконавці та представники влади. На святкуванні відзначили плідну діяльність пана

Богдана – сибірську капелу бандуристів, яку він заснував із братом Романом на засланні у Зирянському ліспромгоспі Томської області, капели «Дністер» та «Струмок» у Новому Роздолі, капели, засновані при Палаці культури заводу «Львівсьільмаш», при Львівській політехніці, Львівському професійно-технічному училищі № 4.

Діяльністю Богдана Жеплинського відзначено орденом «За заслуги» та орденом святого Юрія.

Зазначимо, що Богдан Жеплинський є батьком священника о. Тараса Жеплинського, який служить у парафії Вознесіння ГНІХ м. Львова.

Марічка Цьомик

Вітаємо ювілярів!

У грудні святкують ювілей:

15-річчя священства – о. Володимир ПРИТУЛА (12.12)

50-річчя уродин – о. Ігор ХОРОЗ (22.12)

45-річчя уродин – о. Ігор ЛЕСЬКІВ (12.12)

35-річчя уродин – о. Юрій ОСТАП'ЮК (24.12)

А ви ще не бачили український християнський фільм?

Фільм «Ісусе, йду за Тобою» розповідає про життя, служіння і монаший подвиг матері Моніки Полянської, Чину святого Василія Великого, беатифікаційний процес якої триває.

Мати Моніка – багатолітня ігуменя Словітського, Журавнівського та Підмихайлівського монастирів, яка

залишила нам приклад молитви, вірності Богові і любові до ближніх.

Перед глядачами крок за кроком відкривається шлях монахині, який вона пройшла від затишного батьківського дому до холодного сибірського концтабору. У часи гоніння на Греко-Католицьку Церкву мати Моніку заарештовано і вивезено до

Мордовії, де вона до останніх днів була апостолом миру, добра, Божої любові.

Фільм створено стараннями сестер Чину святого Василія Великого провінції Пресвятої Тройці в Україні.

За матеріалами: Слово.Today

Першу Божественну Літургію звершили у Домі милосердя св. Миколая

10 листопада в Домі милосердя святого Миколая було відслужено першу Божественну Літургію, яку очолив голова місії «Центру опіки сиріт» о. Роман Прокопець.

Богослуження відбулося за великої кількості дітей зі шкіл-інтернатів та дитячих будинків сімейного типу, волонтерів, курсантів Національної академії Сухопутних військ, курсантів сержантського коледжу та людей доброї волі. Долучився також директор департаменту адміністрації міського голови Львова Євген Бойко.

Після Літургії відбулася велика гра, в котрій взяли участь курсанти Національної академії Сухопутних військ.

Джерело: Капеланство.info

Католицький єпископ-емерит пожертвував на благодійність будинок

Єпископ католицької єпархії Сан-Хосе (США, штат Каліфорнія) Патрік Дж. Макґрат заявив, що не проживатиме у будинку, який йому купила єпархія після виходу на пенсію. Він повідомив, що натомість планує жити в одному із звичайних церковних приходів в Сан-Хосе, а дорогий будинок буде виставлено на продаж. Сам будинок оцінюється в 2,3 млн. дол.

«Я багато знаю про житлову кризу в цьому регіоні, про те, яку боротьбу кожного дня доводиться вести сім'ям і спільнотам. І я вирішив не переїжджати в цей будинок», – сказав 73-річний владика Макґрат. У 2016 році священнослужитель був співавтором статті, в якій він писав: «Надто багато сімей з дітьми мешкають в невеликих будиночках, оскільки не можуть дозволити собі хорошого простороного житла».

Куплений єпархією будинок має площу близько 3300 квадратних футів (306 м²). За словами єпископа, весь прибуток від його продажу буде пожертвувано католицьким благодійним організаціям області Санта-Клара.

За матеріалами: «Кіріос»

Свідоцтво про реєстрацію
КВ 4266

При передруку матеріалів
посилання на газету «МЕТА» обов'язкове!

головний редактор:
о. Богдан ЛУКОВСЬКИЙ,
Заступник редактора:
Олена КУНИНЕЦЬ
літературний редактор
Святослав СМУК,
більше редактор і технічний редактор
Вячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ.

Відгуки та пропозиції надсилайте
на адресу:
площа св. Юра, 5, м. Львів,
Україна, 79000,
e-mail: meta.ugcc@gmail.com
http://www.meta-ugcc-lviv.com

Редакція залишає за собою право скорочувати і
редагувати матеріали. За достовірність фактів відпо-
відає автор.

Рекламні оголошення приймаються вичитаними і
відредагованими рекламодавцем.
Матеріали не рецензуються і не повертаються. Ре-
дакція може не поділяти думку автора.

Друк: ПрАТ «Видавничий Дім «Високий Замок»
Тираж: 5000 примірників, Замовл.№ _____